

Kl. 11.25

En sidste appel til miljøministeren: Nu bruger man sit flertal på arrogant vis til at tromle sin politik igennem. Dette er den sidste debat i Folketingssalen om dette beslutningsforslag, så vil miljøministeren ikke være så venlig at droppe arrogancen og som ansvarlig minister bare forsøge at svare på nogle af de spørgsmål, der er stillet?

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning forkastedes, idet 49 (S, SF, RV, EL og KRF) stemte for, 65 (V, DF og KF) imod.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Forespørgsel nr. F 3:

Forespørgsel til udenrigsministeren:

»Hvad vil regeringen gøre for at sikre en afbalanceret mellemøstpolitik?«

Af Jann Sjursen (KRF), Bodil Kornbek (KRF), Ole M. Nielsen (KRF) og Tove Videbæk (KRF). (Forespørgslen anmeldt 6/12 01. Fremme af forespørgslen vedtaget 12/12 01).

Sammen med denne sag foretoges:

3) Forespørgsel nr. F 9:

Forespørgsel til udenrigsministeren:

»Hvad kan ministeren oplyse om den skærpede konflikt i Mellemøsten, herunder hvordan den danske regering vil arbejde for, at den israelske besættelse af palæstinensisk land bringes til ophør?«

Af Søren Søndergaard (EL) og Keld Albrechtsen (EL). (Forespørgslen anmeldt 11/12 2001. Fremme af forespørgslen vedtaget 14/12 01).

Formanden:

Der er fremsat ønske om en taletid på 10 minutter for ordførerne i første omgang og 5 minutter i anden omgang, og det er efterkommet.

Ordføreren vedrørende forespørgsel nr. F 3, hr. Jann Sjursen.

Begrundelse

Jann Sjursen (KRF):

Der er tre grunde til, at Kristeligt Folkeparti har rejst en forespørgsel til regeringen om mellemøstpolitikken.

For det første er der jo sket meget i Mellemøsten og i særdeleshed i forholdet mellem Israel og palæstinenserne, siden Folketinget sidst havde en debat om situationen i Mellemøsten i november 2000. Forholdet mellem Israel og palæstinenserne har desværre ikke ændret sig til det bedre siden da, tværtimod. Fredsprocessen er kørt helt af sporet, og i den situation er det vores pligt at vurdere og beslutte, hvordan vi bedst og sammen med andre lande og organisationer i det internationale samfund kan bidrage til, at parterne i konflikten presses til forhandlingsbordet.

For det andet står Danmark over for en stor udfordring, idet vi det næste halvår overtager formandskabet for EU. Det giver et stort ansvar og en unik mulighed for netop at spille en mere konstruktiv rolle over for parterne i Mellemøsten, og forespørgslen i dag skal altså også ses på denne baggrund.

Endelig er det for det tredje Kristeligt Folkepartis opfattelse, at der er brug for en mere afbalanceret mellemøstpolitik end den, som kom til udtryk under den tidligere regering. Den tidligere regering magtede efter Kristeligt Folkepartis opfattelse ikke at lægge pres på såvel israelere som palæstinensere i forsøget på at få dem til at genoptage fredsforhandlingerne. Lidt firkanteret sagt: Israel blev udråbt som en skurk og palæstinenserne undskyldt.

Jeg er udmærket klar over, at den tidligere udenrigsminister, hr. Mogens Lykketoft, vil benægte, at det forholder sig sådan. Men jeg tror, hr. Lykketoft i det mindste er nødt til at medgive, at sådan blev signalerne opfattet i Israel og i øvrigt også af nogle politiske partier i Danmark.

Et af de vigtigste formål for dagens debat er altså at få fastslået en mere afbalanceret mellemøstpolitik, så Danmark også i god tid, før vi overtager EU-formandskabet, bringer sig i en position, hvor vi kan udnytte lige præcis den situation. Efter regeringsskiftet har den nye udenrigsminister allerede markeret, at både regeringen og han selv ønsker en afbalanceret mellemøstpolitik, og så meget desto mere ser vi fra Kristeligt Folkepartis side frem til at modtage regeringens besvarelse af forespørgslen i dag.

Formanden:

Ordføreren vedrørende forespørgsel nr. F 9, hr. Keld Albrechtsen.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må straks sige, at vi har et andet sigte med den forespørgsel, vi har rejst.

Efter vores opfattelse har dansk politik over for Israel i årevis hele tiden været ude af balance, forstået på den måde, at man har set bort fra Israels fundamentale ansvar for den voldelige udvikling, vi desværre har set i Mellemøsten. Ansvar er jo fundamentalt set Israels, eftersom det er Israel, der har fremkaldt konflikten og til stadighed forstærker den gennem sin ulovlige besættelse af et andet folks territorium.

Det, vi oplevede under den foregående regering, var, at det, der havde været en årelang ubalance, blev rettet en lille smule op, fordi Danmark også begyndte at være kritisk over for Israel, hvad man jo overhovedet ikke havde været tidligere. Det var hr. Lykkesofts fortjeneste, at der blev en tilnærmelsesvis balance, i hvert fald noget, der mindede om et forsøg på at nærme sig en balance.

Kl. 11.30

Men nu gøres der altså fra borgerlig side her i Folketinget et forsøg på at genoprette den gamle ubalance, et forsøg på at genoprette den situation, hvor det alene er ofrene, nemlig palæstinenserne, som gøres ansvarlige for hele problemet. Det er jo i sandhed en tragisk situation, at vestlige regeringer vil gøre ofrene til ansvarlige for ulykkerne.

Vi har oplevet, at Israel siden 1994 har beslaglagt omkring 45.000 ha til bosættelser i ulovligt okkuperet territorium, forøget antallet af ulovlige bosættere fra omkring 100.000 til nu op imod 200.000, i hvert fald 185.000 efter de oplysninger, der kan kontrolleres. Og det er et stadig stigende tal. Og for slet ikke at tale om de mennesker, Israel myrder; i tirsdags myrdede Israel fire palæstinensere f.eks. Og det får bare lov til at fortsætte og fortsætte og fortsætte.

Det er jo kernen i problemet, og hvis ikke man vil tage fat på det fra vestlig side, vil volds-spiralen fortsætte og fortsætte og fortsætte.

Derfor håber vi på, at vi kan få en konstruktiv videreførelse af den politik, som hr. Lykkesoft tilrettelagde.

Besvarelse**Udenrigsministeren (Per Stig Møller):**

Jeg vil gerne takke for forespørgslerne.

Folketinget havde jo, som det er nævnt, senest i november 2000 en debat om Mellemøsten. I lyset af udviklingen siden da giver det jo, som hr. Jann Sjursen sagde, god mening at tage en ny drøftelse af, hvordan vi fra dansk side kan medvirke til at stabilisere forholdene i en region, der jo alt for længe har været præget af vold og terror.

Trods de vedholdende internationale mæglingsbestrebelse er situationen stadig fastlåst. Tilliden mellem parterne er på nulpunktet, og usigterne for fredsprocessen er ringere, end de har været længe.

Mitchellrapporten og Tenetplanen for sidste år, som begge parter accepterede, opregner de skridt, der er nødvendige for at bryde dødvandet og få gang i fredsforhandlingerne. Spørgsmålet er, om viljen er til stede til at implementere dem.

Begge parter sætter spørgsmålstejn ved, om den anden under den nuværende politiske ledelse er rede til at forlade konfrontationskursen. Og ingen af parterne har tillid til hinanden. Kun et stærkt og enigt pres fra det internationale samfund kan tvinge parterne tilbage til forhandlingsbordet.

Den internationale kvartet bestående af repræsentanter fra USA, FN, Rusland og EU er et vigtigt element heri. Kvartetten koordinerer propositionerne og udmeldingerne i forhold til Israel og i forhold til selvstyret. Alle parter lægger stor vægt på dette samarbejde. Det er herudover afgørende at opretholde den tætte dialog med de moderate arabiske nabolande.

Den amerikanske mellemøstsendning Anthony Zinni aflagde besøg i regionen i begyndelsen af januar i år. Hans mission blev fulgt op fra EU's side med besøg af den høje repræsentant Solana og den spanske udenrigsminister. Zinnis besøg fandt sted på baggrund af den mærkbare reduktion af volden og terroren, der fulgte efter Arafats våbenhviletale den 16. december, hvor han på arabisk opfordrede til at indstille intifadaen, hvilket jo præcis et par dage før var blevet stillet som et krav af EU's udenrigsministre i deres erklæring af 10. december.

Der var herefter begrundet håb om, at der denne gang måtte opstå en reel mulighed for at få konsolideret våbenhvilen og iværksat fuld gennemførelse af Mitchellrapportens anbefalin-

ger. Men optimismen blev som hver gang kortvarig.

Den 3. januar opbragte det israelske militær en coaster, »Karine A«, med en last af langtrækende og sofistikerede våben, der havde kurs mod selvstyreområderne. Omkring denne våbentransport har amerikanerne bl.a. tilsyneladende klare beviser for selvstyremyndighedernes involvering i våbentransporten, og sagen har således på ny stillet afgørende spørgsmålstegn ved selvstyrets troværdighed som forhandlingspartner.

Kl. 11.35

EU og USA har opfordret Arafat til at gøre alt for at trænge til bunds i denne affære, og det har han lovet at gøre. Skulle det efterfølgende vise sig, at Arafat har været vidende om transporten, vil hans troværdighed have lidt et uopretteligt knæk.

Regeringen vil bilateralt og gennem EU aktivt støtte de internationale mæglingsbestrebelse og søge at sikre, at den tætte koordination opretholdes. Vi kan ikke blot se passivt til, at de væsentlige resultater, der hidtil er opnået under Osloprocessen, får lov til at smuldre bort.

Regeringen vil derfor arbejde for balance i mellemøstpolitikken, en mellemøstpolitik, der går på to ben, som jeg har kaldt det. Det betyder, at vi skal være kritiske over for begge parter og lydhøre over for begge parter, have dialog med begge parter og prøve den vej igennem dog trods alt at kunne bringe dem på talefod, om ikke andet så indirekte.

Begge parter bærer jo et ansvar for den alvorlige situation. De må begge tage skridt til at skabe de nødvendige forudsætninger for nye fredsdrøftelser. Retningslinjerne for fred fremgår klart af Sikkerhedsrådets resolutioner. Israel må trække sig tilbage fra besat land, men samtidig må Israels sikkerhed garanteres.

Den israelske regering har en legitim ret til at beskytte sin befolkning, men Israel må forstå, at frustrationen blandt palæstinenserne er uløseligt forbundet med den fortsatte besættelse og de israelske bosættelser i de palæstinensiske områder, der er i klar strid med den fjerde Genèvekonvention. Etableringen af en fredelig og demokratisk palæstinensisk stat vil, efter regeringens opfattelse, udgøre den bedste garanti for Israels sikkerhed, ellers vil det her jo bare blive ved.

Regeringen tager på det skarpeste afstand fra vold og terror på begge sider i den israelsk-palæstinensiske konflikt, herunder særlig de aktio-

ner, der fra begge sider rettes mod uskyldige civile. Hr. Keld Albrechtsen nævnte et tilfælde af palæstinensiske ofre forleden dag. Men han kunne jo også have nævnt de mange israelske ofre forleden dag, hvor palæstinenserne åbnede ild midt i Jerusalem, og 30 blev såret, hvoraf foreløbig 2 er døde. Det nævnte hr. Keld Albrechtsen ikke, og det var vel ret symptomatisk.

Presset på selvstyret for at forebygge yderligere terrorhandlinger må opretholdes. Terrormistænkte må anholdes og retsforfølges. Terrornetværket må selvfølgelig opløses, og erfaringerne har jo vist, at Arafat godt kan dæmpe volden markant, når han virkelig sætter sig for at gøre det.

Men Israel må hjælpe til med at give Arafat det fornødne manøvrerum til at gøre det. Bloka den af det palæstinensiske samfund og den kollektive afstraffelse må derfor ophæves. Likvideringerne og ødelæggelserne af den palæstinensiske infrastruktur må bringes til ophør. Dagligdagen for den palæstinensiske befolkning må lettes.

Det er svært at se, hvordan den nuværende situation, der kun bidrager til en yderligere radikalisering af den palæstinensiske befolkning, kan være i Israels interesse. Håbløshed avler jo ikke lige præcis konstruktiv indsats. Undergraves selvstyret yderligere, vil det kun bidrage til at styrke de kræfter, der af al magt søger at modarbejde fred med Israel, og det er jo dem, der slår til igen og igen.

Forudsætningen for fremdrift på det politiske plan er, at sikkerheden forbedres og afspærringen af Gaza og Vestbredden lempes. Derfor er kravet om 7 dages fuldstændig ro som forudsætning for at gå videre med gennemførelse af Mitchellrapportens anbefalinger jo urealistisk. Og det udstyrer, dette krav om 7 dages fuldstændig ro, jo reelt de ekstremistiske terrorister, de, som vil have Israel i havet, med et veto mod fred med Israel. Og de vil jo slå til senest dagen før enhver berammet forhandling.

Danmark og EU anerkender behovet for en bredere tilstedeværelse af uafhængige observatører i de palæstinensiske områder til at bistå parterne med at overvåge en våbenhvile. Det er et emne, vi fortsat må tage op med israelerne, for de kan ikke indsættes uden accept fra Israel.

Regeringen vil opretholde kontakter til fredslejerne. Som jeg sagde før, vil vi prøve hele tiden at skabe en dialog. Kan den ikke skabes mellem Arafat og Sharon, må vi skabe den på et lavere niveau både i det israelske og palæstinensiske

samfund. Derfor undersøger vi nu muligheden for op til det danske EU-formandskab at afholde en større fredskonference med deltagelse af repræsentanter for de to lejre inden for rammerne af den såkaldte Louisiana-proces, som jeg er glad for har fundet sted i Danmark, og som jeg ønsker skal fortsætte i Danmark.

Der er ikke tvivl om, at dialog mellem de respektive civilsamfund udgør et helt afgørende element i bestræbelserne på at genskabe tilliden, og tilliden er jo altså forudsætningen for, at man kommer frem til forhandlingsbordet.

Kl. 11.40

Konflikten udgør fortsat en regional trussel. Den tiltagende vold i Israel og i de palæstinensiske selvstyreområder følges med meget stor opmærksomhed og bekymring i de omkringliggende arabiske lande, en bekymring, der officielt bundet i solidaritet med det palæstinensiske folks lidelser, men jo i nok så høj grad er affødt af frygt for egne befolkningers frustrationer og reaktioner. Risikoen for destabilisering også i de mere moderate arabiske lande kan vi ikke se bort fra, den er faktisk i høj grad til stede.

Omkostningerne ved de seneste 16 måneders konflikt har været alt for høje. Over 1.000 mennesker har mistet livet og størstedelen på palæstinensisk side. Hertil kommer de økonomiske og sociale tab for særlig den palæstinensiske befolkning.

Det er uacceptabelt, at resultaterne af donor-samfundets arbejde gennem de seneste år smadres eller trues. Flere palæstinensiske byer har i kortere eller længere perioder været helt afskåret fra omverdenen. I dag lever 50 pct. af den palæstinensiske befolkning under fattigdomsgrænsen. Det samlede tab for den palæstinensiske økonomi som følge af de israelske spærringer var ved udgangen af 2001 2,4 mia. US-dollar. Selvstyret har derfor været tvunget til at skære ned i selv basale offentlige serviceydelser.

For at håbløsheden i hverdagen for befolkningen ikke skal blive værre og værre, men tværtimod mindre og mindre, agter regeringen at fortsætte bistanden til Gaza og Vestbredden, fordi en forværring af den økonomiske og sociale situation i selvstyreområderne kun vil bidrage til yderligere håbløshed og dermed undergravning af fredsprocessen.

Overgangsbestanden vil blive forlænget frem til og med 2005, men der er bl.a. som følge af den skærpede situation i selvstyreområderne behov for at justere indsatsen, således at det er de rigtige aktiviteter, vi støtter, dem, der kom-

mer tæt og ind til den befolkning, der er ramt af økonomisk tilbageslag og arbejdsløshed og håbløshed. Derfor vil regeringen sikre, at den danske støtte gennem fattigdomsorienterede indsatser, jobskabende indsatser frem for alt kommer den nødlidende palæstinensiske befolkning til gode.

Også den internationale donorindsats til fordel for den menige palæstinenser må styrkes. Regeringen vil arbejde for, at der snarest indkaldes til en donorkonference. Der er behov for at drøfte, hvordan indsatsen kan optimeres, og hvordan korrupsion og spild i selvstyret kan elimineres, på kort sigt for at afværge en forværring af den økonomiske og humanitære situation, på lang sigt for at medvirke til etableringen af en levedygtig og demokratisk palæstinensisk stat.

Regeringen agter ligeledes at fortsætte regionalbistanden til Mellemøsten med henblik på at støtte freds- og tillidsskabende initiativer. Regeringens indsats for at fremme fred og forsoning vil således ligge på både det politiske og det økonomiske område. Det er vigtigt, at vi er både kritiske og konsistente over for begge parter. Det giver den bedste mulighed for at påvirke udviklingen i en fredelig retning.

Under EU-formandskabet vil der jo hvile en særlig tung opgave på Danmark i forhold til Mellemøsten. Det bliver vores opgave at stå i spidsen for EU's arbejde for at bringe parterne til forhandlingsbordet, uden hvilket der ikke kommer nogen fred.

Regeringen vil derfor lægge afgørende vægt på at løfte denne opgave i fællesskab og samarbejde med vore partnere i EU.

Forhandling

Formanden:

Ordføreren vedrørende forespørgsel nr. F 3, hr. Jann Sjursen.

Jann Sjursen (KRF):

Tak til udenrigsministeren for besvarelsen af forespørgslen. Vi er fra Kristeligt Folkepartis side helt enige i, at der desværre ikke er megen grund til optimisme med hensyn til fremskridt i fredsbestræbelserne mellem Israel og palæstinenserne.

Skal den onde spiral af gensidig blodsudgydelse i denne ulyksalige konflikt standses og fredsforhandlingerne bringes tilbage på sporet,

ja, så er der igen behov for stærkest muligt pres udefra for at få parterne tilbage til forhandlingsbordet, hvor de slap, sidst med de forhandlinger, der til manges frustration strandede i Camp David i juli 2000 trods en ihærdig indsats fra daværende præsident Clinton og vidtgående indrømmelser fra Israels daværende premierminister Ehud Barak.

Forholdet er jo det, at parterne med de omtalte aftaler reelt var meget tæt på at opnå enighed om de grundlæggende principper for den endelige status i forholdet mellem Israel og palæstenserne, som blev grundlagt også med Osloaftalerne, herunder også grundlaget for oprettelse af en palæstinensisk stat ved siden af Israel, men som led i en egentlig fredsaf tale.

Kl. 11.45

Det er vigtigt at fastholde disse perspektiver, da et nyt forhandlingsgennembrud mellem Israel og det palæstinensiske selvstyre, altså grundlaget for en endelig fredsaf tale, forhåbentlig kan medvirke til at isolere mange af de yderliggående kræfter i Mellemøsten, som benytter enhver lejlighed til at sabotere fredsbestræbelserne. Det være sig yderliggående nationalistiske grupper i Israel og blandt palæstenserne og lande som Iran og især Irak.

Et andet vigtigt perspektiv i et sådant forhandlingsgennembrud mellem Israel og palæstenserne er, at det forhåbentlig kan bane vejen for en genoptagelse af realitetsforhandlingerne mellem Israel, Syrien og Libanon om en endelig bilæggelse af konflikterne mellem Israel og disse to lande, og det er jo det såkaldte andet spor i Madridprocessen, som blev sat i gang helt tilbage i 1991.

Tiden her er ikke til en grundig analyse af årsagerne til, at det gik galt, specielt i Camp David – når jeg hæfter mig ved det, så er det, fordi der var man virkelig tæt på – og heller ikke til at vurdere, om situationen nu er mere fastlåst end set i mange år. Men det afgørende må være, at vi både her i Danmark, i EU, i USA og FN fastholder parterne på deres ansvar for at komme videre i den proces, der netop så så lovende ud i sommeren 2000.

Herefter er det efter Kristeligt Folkepartis opfattelse afgørende, at det eksterne pres fører til et gunstigt resultat, dvs. genoptagelse af fredsforhandlingerne, og at de eksterne parter optræder uvildigt og ikke fremsætter udtalelser eller tager initiativer, som kan opfattes som politisk ensidig af de to parter.

Opgaven er altså at fastholde parterne på de allerede opnåede forhandlingsresultater og understøtte videre fremskridt i forhandlingsprocessen og dermed undgå fristelsen til at lægge skylden på en af parterne ved tilbageslag i fredsprocessen.

Jeg er sådan set glad for i dag at kunne spore de samme ønsker i udenrigsministerens besvarelse af forespørgslen. Udenrigsministeren lagde vægt på netop dette, at begge parter bærer ansvaret for den alvorlige situation og bærer også i fællesskab ansvaret for, at man får fredsprocessen tilbage på sporet.

En anden afgørende forudsætning for genoptagelse af forhandlingerne er en effektiv standstill af de yderliggående palæstinensiske gruppers terroraktioner. Her har det palæstinensiske selvstyre efter vores opfattelse handlet for lidt og for sent og efter alt at dømme i en vis udstrækning søgt at udnytte sådanne aktioner til sine egne formål.

Med de omfattende politi- og sikkerhedsstyrker Yassir Arafat råder over forekommer det ganske enkelt ikke troværdigt, at han ikke for længst har fået kontrol over disse terrorgrupper, som oven i købet ved talrige lejligheder optræder åbenlyst med bevåbnede grupper.

Jeg er i øvrigt meget enig med udenrigsministeren i hans vurdering af begivenhederne tilbage den 3. januar, som jeg anser for meget alvorlige, hvor israelsk militær opbragte en coaster med kurs mod det palæstinensiske selvstyreområde, en coaster, der var lastet med avancerede våben. Var Arafat vidende om det, så har udenrigsministeren fuldstændig ret i, at Arafats troværdighed vil have fået et uopretteligt knæk, og så er det ikke godt at vide, hvor vi er.

Meget tyder på, at de radikale grupper i det hele taget – desværre også kredse i det palæstinensiske selvstyre – har ladet sig inspirere af Israels ensidige tilbagevækning fra Libanon, som de anser for resultatet af den libanesiske Hizbollahbevægelses talrige aktioner mod de israelske styrker i Libanon. Det har givetvis styrket dem i troen på, at magtanvendelse betaler sig.

Også her må omverdenen klart og entydigt tage afstand fra terroraktioner og lægge pres på Arafats styre for at bekæmpe disse grupper effektivt. Der er i den forbindelse ingen tvivl om, at flere af disse grupper, herunder Hamas og Islamisk Jihad, bevidst søger at undergrave Arafats muligheder for at genoptage forhandlingerne med Israel. Deres mål er tydeligvis ikke en eller anden form for fred med Israel i forbindelse

med oprettelsen af en palæstinensisk stat, men fortsat bekæmpelse af Israel. De har dermed i virkeligheden overtaget den rolle, som PLO tidligere spillede.

Jo længere fredsprocessen står i stampe, des bedre bliver grobunden desværre for ekstremisternes bevægelser på begge sider, og desto sværere bliver det for de mere moderate kræfter på begge sider at få det fornødne politiske manøvrerum i forbindelse med en genoptagelse af fredsforhandlingerne.

Kl. 11.50

Derfor må vi selvfølgelig også kraftigt opfordre den israelske regering til ikke at vanskeliggøre, for ikke at sige umuliggøre, en genoptagelse af forhandlingerne ved den nuværende systematiske ødelæggelse af den infrastruktur, det palæstinensiske selvstyre med udenlandsk bistand har under opbygning som led i en kommende statsdannelse, som svar på de gentagne terroraktioner og i det hele taget ved uforholdsmæssigt voldsomme reaktioner på palæstinensiske terrororganisationer.

Det samme gælder den israelske bosættelsespolitik, hvor der for os ikke er nogen tvivl om, at den endelige fredsaftale mellem Israel og palæstinenserne også må indebære afvikling af nuværende bosættelser som led i de grænsejusteringer på Vestbredden og i Gazaområdet, parterne også i realiteten har været enige om.

Hvad angår den danske overgangsbistand til det palæstinensiske selvstyre og den palæstinensiske befolkning, er og har det været Kristeligt Folkepartis opfattelse, at der er brug for at revurdere den. Vi er naturligvis opmærksom på, at det efter intifadaen har været svært at gennemføre alle programmer som planlagt, og det gælder jo da især det meget omtalte polititræningsprogram, men uanset at det er stærkt begrænset, hvad det har kostet i kroner og øre, og hvor meget der har været sat i gang i de sidste måneder, har det længe været vores opfattelse, at tilsagnet skal trækkes tilbage på baggrund af den kritik, som bl.a. menneskerettighedsorganisationerne har rejst over for det palæstinensiske politi, og at det er det, der skal være begrundelsen.

Vores opfattelse er ikke den, at bistanden til området generelt skal begrænses, bistanden til den fattige palæstinensiske befolkning skal videreføres, men den skal målrettes. Jeg opfatter udenrigsministerens besvarelse i dag på dette punkt, selv om det måske ikke var de stærkeste

ord, der var valgt fra udenrigsministerens side, når det gælder overgangsbistanden, således, at regeringen alligevel er enig i, at der skal ske en revurdering af bistanden til de palæstinensiske selvstyreområder. Andet vil sådan set også være overraskende, når man tænker på, hvad de to regeringspartier tidligere har sagt i denne sag. Men jeg finder det vigtigt, at ministeren i dag over for Folketinget, hvor vi jo har en generel debat om situationen i Mellemøsten, herudover også en debat om det udenrigspolitiske instrument, som overgangsbistand også er, forklarer, hvad det præcis er, regeringen har i tankerne, når den nu taler om at justere overgangsbistanden.

Kl. 11.55

Jeg skal på baggrund af det, jeg her har sagt, på vegne af Kristeligt Folkeparti alene, men i forventning om, at i hvert fald et flertal i Folketinget reelt vil kunne støtte indholdet i det, fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»På baggrund af den fortsat kritiske situation i Mellemøsten opfordrer Folketinget parterne til at standse volden og genoptage fredsforhandlingerne på grundlag af Mitchellrapportens anbefalinger og de relevante sikkerhedsrådsresolutioner for at sikre såvel Israels ret til at leve i fred og sikkerhed inden for internationalt anerkendte grænser som oprettelse af en levedygtig, uafhængig og demokratisk palæstinensisk stat.

Folketinget pålægger regeringen bilateralt og inden for EU at arbejde for, at

- Den Palæstinensiske Myndighed omgående anholder og retsforfølger alle terrorismistænkte og opløser terrornetværk samt tager effektive skridt til at bekæmpe korruption,
- Israel omgående indstiller likvideringer, trækker sine militære styrker tilbage fra selvstyreområderne, ophæver lukningerne i de palæstinensiske områder, fastfryser bosættelserne og indstiller ødelæggelserne af den palæstinensiske infrastruktur,
- parterne respekterer menneskerettighederne, bl.a. i medfør af EU's aftaler med dem,
- der etableres en upartisk overvågningsmekanisme med parternes accept,
- videreføre og revurdere den danske bistandsindsats i selvstyreområderne.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 6).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*Se ovenfor*). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.56

Mødet genoptaget kl. 13.00

Forhandlingen genoptoges**Anden næstformand (Poul Nødgaard):**

Ordføreren vedrørende forespørgsel nr. F 9, hr. Keld Albrechtsen.

Keld Albrechtsen (EL):

Den forespørgsel, vi har stillet til udenrigsministeren, går ud på, hvordan man vil arbejde for, at den israelske besættelse af palæstinensisk land bringes til ophør.

Jeg vil da sige, at det er godt nok, at ministeren nu – hvad der åbenbart har været nogle interne overvejelser over – siger, at man ikke vil fjerne støtten til de palæstinensiske selvstyreområder, det er da godt nok.

Men det grundlæggende spørgsmål synes jeg ikke er besvaret godt nok i ministerens besvarelse, nemlig hvordan man lægger et pres på Israel, som jo har hovedansvaret for, at konflikten fortsætter og fortsætter og fortsætter, således at det også får effekt. Der synes jeg der mangler en del i regeringens besvarelser af forespørgslen her i dag.

Der er jo desværre mere og mere, der tyder på, at den israelske regerings strategi i virkeligheden handler om at få fredsprocessen til at bryde sammen med henblik på at annektere en stor del af de besatte områder: Østjerusalem, en del af Vestbredden og en del af Gazaområdet. Man har jo allerede konfiskeret dem – og Golanhøjderne i øvrigt også – med henblik på bosættelser, og man har jo i kredse omkring det flertal, der bærer den nuværende israelske regering, aldrig har lagt skjul på, at man har bosat sig med henblik på at blive der.

Hvis det er korrekt, at det er den israelske regerings strategi at få fredsprocessen til at bryde sammen med henblik på at annektere besatte områder, så burde det også medføre nye overve-

jelser hos de vestlige landes regeringer med henblik på at rette et sådant pres mod den israelske regering, at den strategi ikke kan lykkes. Der må jeg desværre sige, at den danske regerings bud er en anelse tamt.

Samtidig kommer udenrigsministeren og rejser tvivl om det palæstinensiske selvstyres troværdighed som forhandlingspart. Der vil jeg da godt spørge ministeren, som jo på den måde kommer til at spille Israels spil: Hvis man på et eller andet tidspunkt siger, at man ikke har et troværdigt selvstyre at forhandle med, hvem skal så forhandle en fred?

Jeg synes, det er meget farligt at rejse sådan et spørgsmål i en situation, hvor man udmærket godt ved, at hvis det lykkes den israelske regering at underminere Arafats regering i et sådant omfang, at den bryder sammen, så kan der jo ikke forhandles. Hvem skulle man så forhandle med? Derfor skal man ikke rode sig ud i sådan nogle overvejelser, vil jeg sige til ministeren.

Man skal tværtimod sikre, at selvstyret kan komme til at fungere. Israel sætter regeringschefen i husarrest, adskiller de administrative områder, således at selvstyret ikke kan fungere, ødelægger selvstyrets økonomi, slår selvstyrets mennesker ihjel. Samtidig forlanger man, at selvstyret skal opretholde en kraftig justits og sørge for at udlevere alle, som Israel mistænker for terrorisme. Det skal man lige sørge for, samtidig med at man sikrer, at selvstyret ikke kan fungere. Hvad er det for nogle krav at stille? Det hænger jo ikke sammen.

KL 13.05

Man forlanger f.eks. også, at Arafat skal udlevere mistænkte, selv om man i Israel har opfundet et begreb, som nu USA også vil til at bruge i forbindelse med krigen i Afghanistan, et begreb, der hedder ulovlige kombattanter, som man bruger som påskud til at internere folk uden lov og dom i årevis.

Det, man forlanger af Yassir Arafat, er, at han skal udlevere folk, som Israel har mistænkt for en forbrydelse, til en regering, der i strid med alle internationale retsregler internerer folk uden lov og dom år ud og år ind. De kan ikke engang få at vide, hvad de er mistænkt for, de er bare interneret, og de kan sidde for den sags skyld på livstid uden nogen sinde at komme for en dommer.

Israel er ikke et retssamfund i vestlig forstand, når det gælder behandlingen af det palæstinensiske mindretal inden for landets grænser og palæstinenserne i de besatte områder. Det bli-

ver man nødt til at gøre noget ved efter min opfattelse, for ellers vil voldsspiralen jo fortsætte og fortsætte og fortsætte.

En af de ting, vi også har konstateret, er, at Israel ustraffet kan ødelægge de bistandsprojekter, som Danmark f.eks. har været med til at betale, en radiostation og sådan nogle ting. Der er en liste i Politiken i dag over, hvad Israel har ødelagt, for over 100 mio. kr. fra EU-landene, herunder altså også Danmark. Jeg synes, det var rimeligt, at vi sendte et krav til Israel om, at det må de altså betale. Det kan ikke være rigtigt, at danske skatteydere skal betale udgifterne, og så skal Israel ødelægge de ting, som vi er med til at få bygget. Det kan ikke være rigtigt. Sådan kan forholdet mellem parter jo ikke være. Derfor mener jeg, at EU og Danmark må forlange af Israel at få de godt 100 mio. kr. refunderet, som Israel har lavet skader for i forbindelse med angreb på palæstinenserne.

En anden ting er, at man i EU-landene bliver ved med at sælge de varer, som produceres i de besatte områder. Nogle sælges i strid med associeringsaftalen, andre importeres på anden vis, men jeg synes ikke, det kan være acceptabelt, at man bliver ved med også i danske butikker at have disse varer, som kommer fra områder, der er besat ulovligt i strid med international ret.

Jeg står her med et produkt, som er fra Det Røde Hav, det er badesalt. Det er rent tyveri. Man har simpelt hen taget palæstinenserens badesalt og sælger det under betegnelsen »produkt fra Israel«.

Det her er fra Magasin henne på Kgs. Nytorv. Jeg har skrevet et brev til Magasin i dag og bedt dem om at fjerne den slags varer fra hylderne eller i hvert fald, som stormagasinet Harrods har gjort i England, sætte skilte op, således at kunderne tydeligt kan se, at det er fra områder, hvor det er produceret i strid med international lov og ret. Det synes jeg. Og så synes jeg altså, at Magasin skulle sørge for, at der ikke står, at det er produceret i Israel. Det synes jeg man skylder kunderne, så kan de i hvert fald tage stilling til, om de vil købe sådanne produkter.

Hvis ikke der inden for forholdsvis kort tid etableres en situation, hvor Israels regering tvinges til at sætte sig ved forhandlingsbordet, så må man jo stille sig selv det spørgsmål: Hvor længe kan det palæstinensiske selvstyre holde? Jeg er bange for, at tiden er ved at løbe ud, og hvis den løber ud, så er perspektivet rædselsvækkende.

Og derfor vil jeg på hr. Holger K. Nielsens og egne vegne fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget udtrykker dyb bekymring over den tragiske optrapning af konflikten mellem Israel og palæstinenserne og fordømmer terrorhandlingerne samt den israelske militære magtanvendelse, opfordrer Folketinget regeringen til at

- overbringe Israel en utvetydig protest over de gentagne militære invasioner af det palæstinensiske selvstyres territorium,
- støtte bestræbelser i FN på at bilægge konflikten herunder ved en udsendelse af en international observatørmission til området,
- tilskynde parterne til et øjeblikkeligt stop for al voldsanvendelse og arbejde for en genoptagelse af fredsforhandlingerne baseret på sikkerhedsrådsresolutionerne 242 og 338 og folkeretten, hvilket bl.a. har som konsekvens, at Israel må rømme alle besatte områder,
- støtte ønsket om oprettelse af en palæstinensisk stat baseret på et sammenhængende bæredygtigt territorium,
- klart at tage afstand fra etableringen af jødiske bosættelser i de besatte områder,
- arbejde for, at EU kommer til at spille en mere aktiv rolle i fredsprocessen, herunder gennem øget økonomisk støtte til selvstyreområderne samt gennem et stærkere politisk og økonomisk pres på Israel, bl.a. krav om israelsk håndhævelse af associeringsaftalen mellem EU og Israel og forberedelse af en mulig økonomisk boykot af Israel, og
- forøge den danske bistandsindsats i de palæstinensiske selvstyreområder.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 7).

Kl. 13.10

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*Se foran*). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Den næste ordfører er hr. Troels Lund Poulsen.

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke forslagsstillerne for denne forespørgselsdebat om Mellemøsten. Siden Folketinget sidst i november 2000 drøftede Mellemøsten, har situationen jo været dramatisk i området. Derfor er det også fuldt på sin plads at tage en debat og drøftelse om, hvordan vi fra dansk side kan medvirke til

at stabilisere forholdene, selv om det unægtelig ikke er nogen nem opgave.

Situationen i Mellemøsten er yderst alvorlig, og nærmest fra time til time udvikler konflikten sig. Igennem den seneste tid er der desværre sket en optrapning af konflikten, hvor begge parter – Israel og det palæstinensiske selvstyre – ikke gør noget for at bevæge sig mod hinanden.

Kendetegnende for situationen i Mellemøsten er, at siden Mitchellrapporten og Tenetplanen fra sidste år, som begge parter jo accepterede, har udviklingen bevæget sig væk fra forhandlingsbordet.

For Venstre er der ingen lette løsninger i mellemstenkonflikten. Vi skal være kritiske over for begge parter. Vi har ikke med én helt og én skurk at gøre. Derimod har vi med to parter at gøre, der på hver deres måde gør det svært at nå til en forhandlingssituation. Men der er ingen anden vej end at få parterne tilbage til forhandlingsbordet. Fra dansk side skal vi fortsat arbejde for, at der internationalt lægges det størst mulige pres på begge parter, og her er både EU, USA, FN og Rusland centrale spillere.

Ser vi på den dagsaktuelle mellemøstensituation, kan det konstateres, at der har været endog særdeles uheldige episoder, der ikke ligefrem peger på et gunstigt forhandlingsklima. Hele sagen om »Karine A« og forbindelsen til det palæstinensiske selvstyre har ikke gjort forhandlingsklimaet mere gunstigt.

Godt nok hævdes det, at der ikke er en direkte forbindelse til Arafat, men der er trods alt kraftige indikationer på, at man fra amerikansk side har beviser på sammenhængen til de palæstinensiske selvstyremyndigheders involvering i »Karina A« og dets våbenlast.

Denne sag er til stor skade for de kræfter, der fra palæstinensisk side arbejder for en ny forhandlingsrunde. Det har heller ikke pyntet på det palæstinensiske selvstyre, at der i en international rapport fra Human Rights Watch er blevet påvist, at der har været ekstreme problemer med bl.a. korrupsion fra palæstinensisk side.

Kl. 13.15

Venstre er af den klare overbevisning, at vi målrettet må revurdere, hvordan vores midler til palæstinenserne bliver brugt.

Derfor er det også med stor tilfredshed, jeg noterer mig, at regeringen ifølge udenrigsministeren på dette område vil se på, hvorledes vores aktiviteter bedst muligt støtter palæstinenserne. For naturligvis skal Danmark også være en aktiv spiller i forhold til fattigdomsbekæmpelse, men

vi må sikre, at det ikke går til de forkerte. Det kræver mod og vilje, men det har udenrigsministeren jo allerede vist at han er villig til.

Endelig skal det fra Venstres side også pointeres, at vi ikke vil acceptere den vilkårlige terrorisme, som bl.a. foregår fra palæstinensisk side. Det kan aldrig accepteres, at man bruger terror som et militært redskab.

Derfor må disse absurde terrorhandlinger stoppes, og her har det vist sig, at ikke mindst en aktiv indsats fra Yassir Arafat har formået at dæmpe volden, når han virkelig er trådt i karakter. Terrornetværkene skal opløses, og de terroristankede skal anholdes og stilles for en domstol.

Ser vi på Israel, må vi også konstatere, at de heller ikke på alle punkter gør det lettere at finde en fornuftig forhandlingsløsning. Det er ikke befordrende for en løsning af konflikten, at den palæstinensiske infrastruktur ødelægges, at man likviderer folk uden rettergang, og at man blokerer det palæstinensiske samfund, for slet ikke at tale om de meget omtalte bosættelser.

Netop bosættelserne er en selvstændig problemstilling. Ikke alene er bosættelserne i strid med den fjerde Genèvekonvention, men de er også medvirkende til at skabe frustration og had blandt palæstinenserne.

Alle disse tiltag bringer ikke Israel tættere på forhandlingsbordet, men kan derimod være med til at undergrave det eksisterende palæstinensiske selvstyre.

Til sommer overtager Danmark formandskabet for EU. Her kan vi fra dansk side på mange måder være med til at gøre en forskel, der kan ses og høres. Vi har en forpligtelse til at være aktive under vores formandskab. Derfor glæder det mig også at høre, at regeringen allerede nu afdækker mulighederne for, på hvilke områder der kan gøres en indsats.

Jeg tror, at Danmark med vores historiske baggrund har en endog særdeles god mulighed for at påvirke dialogen mellem parterne og forhåbentlig også være med til at være en katalysator for at få fredsforhandlingerne genoptaget.

Derfor er det heller ikke uden grund, at vi i dag med et forslag til vedtagelse giver regeringen gode arbejdsbetingelser med den balancerede mellemøstvedtagelse. Begge parter bærer et ansvar for den alvorlige situation.

Skal det lykkes fra dansk side at blive aktiv i løsningen af mellemøstkonflikten, kræver det en bred politisk enighed. Det er vigtigt for Venstre, at der bag forslaget til mellemøstvedtagelse er

en enighed, der går på tværs af politiske skel. Ved at stå sammen i vores holdning til Mellemøsten og anerkende den præsenterede politik med at være kritisk over for begge parter sætter vi Danmark i en nøgleposition i forhold til de opgaver, som venter under EU-formandskabet.

Derfor skal jeg på vegne af Venstre, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti og Det Radikale Venstre fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»På baggrund af den fortsat kritiske situation i Mellemøsten opfordrer Folketinget parterne til at standse volden og genoptage fredsforhandlingerne på grundlag af Mitchellrapportens anbefalinger og de relevante sikkerhedsrådsresolutioner for at sikre såvel Israels ret til at leve i fred og sikkerhed inden for internationalt anerkendte grænser som oprettelsen af en levedygtig, uafhængig og demokratisk palæstinensisk stat.

Folketinget pålægger regeringen bilateralt og inden for EU at arbejde for, at

- Den Palæstinensiske Myndighed omgående anholder og retsforfølger alle terrorismetænkte og opløser terrornetværk samt tager effektive skridt til at bekæmpe korruption,
- Israel omgående indstiller likvideringer, trækker sine militære styrker tilbage fra selvstyreområderne, ophæver lukningerne i de palæstinensiske områder, fastfryser bosættelserne og indstiller odelæggelserne af den palæstinensiske infrastruktur,
- parterne respekterer menneskerettighederne, bl.a. i medfør af EU's aftaler med dem,
- der etableres en upartisk overvågningsmekanisme med parternes accept.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 8).

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Kl. 13.20

Der er en kort bemærkning fra hr. Keld Albrechtsen og hr. Jann Sjørnsen og ikke flere i første omgang.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu mener hr. Troels Lund Poulsen åbenbart, at Israel gerne må opruste og indkøbe mængder af

voldsomme våbensystemer, bl.a. i Danmark gennem Termas leverancer af dele til F-16-fly. Det synes jeg ikke vi hørte noget om i talen.

Venstres ordfører mener åbenbart, at man må stille det krav til palæstinenserne, at de skal møde ubevæbnet frem. Når de israelske panservogne ruller ind i det land, de har besat ulovligt, skal palæstinenserne møde ubevæbnet frem og lade sig skyde ned af israelerne. Der er altså ikke balance i tingene, vil jeg sige.

Derfor vil jeg spørge Venstres ordfører: Synes Venstres ordfører, det er et problem, at danske firmaer sender våbendele til Israel? Eller er der ikke balance i tingene? For jeg får den fornemmelse, at når det er Israels militære oprustning, det drejer sig om, har man ingen kritisk holdning. Så står man bag indkøb af våben. Det kunne jeg godt tænke mig at få belyst.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det hr. Jann Sjørnsen for en kort bemærkning og derefter hr. Holger K. Nielsen.

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Jeg synes, det var en udmærket tale, Venstres ordfører holdt med en afbalanceret tilgang til problemstillingerne i Mellemøsten, og det var egentlig også et ganske udmærket forslag til vedtagelse, der blev fremsat – det minder jo lidt om et tidligere forslag, der er blevet fremsat her i debatten i dag. Det får mig til at rejse lige præcis spørgsmålet omkring bistanden til det palæstinensiske selvstyre.

Jeg har forstået det sådan, at Venstre mener, at der er brug for at revurdere bistanden. Jeg skal ikke lave den helt store polemik omkring det i forhold til forslagene til vedtagelse – det er klart, at det er dér, der er og hele tiden har været en kvalificeret uenighed i Folketinget – men jeg vil godt have, at Venstres ordfører her i dag bekræfter, at man fra Venstres side i hvert fald vil kræve en revurdering af bistanden, og at man også i den sammenhæng vil tage fat på de problemstillinger, som ikke blev løst under den tidligere regering, nemlig med hensyn til det polititræningsprogram, som godt nok ikke er blevet iværksat, og nogle af de andre programmer, som har været tiltænkt de palæstinensiske myndigheder. Vil Venstres ordfører bekræfte, at det er der, der nu skal sadles om.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg har to spørgsmål til det forslag til vedtagelse, der er fremsat.

Det første har at gøre med den tredje pind, hvor der står, at man skal respektere menneskerettighederne, bl.a. i medfør af EU's aftaler med dem. Betyder det, at regeringen vil tage alvorligt, at der i de handelsaftaler, der er lavet mellem EU og Israel, faktisk er krav om overholdelse af menneskerettigheder og international lov, og at det i den forbindelse, sådan som jeg fortolker dem, ikke burde være muligt at fortsætte den ulovlige bosættelsespolitik?

Jeg lagde mærke til, at hr. Troels Lund Poulsen sagde, at bosættelserne er imod den fjerde Genèvekonvention. De er ulovlige, folkeretligt ulovlige. Derfor vil jeg godt høre, om regeringen er villig til virkelig at spænde tommelskruerne på Israel i forbindelse med handelsaftalerne, for at få Israel til at overholde menneskerettighederne.

Det andet punkt har at gøre med overvågningsmekanismen med parternes accept. Der er jo ingen tvivl om, at skal det her have en ende, er det nødvendigt, at der kommer en tredje part ind. Ellers får det her ikke nogen ende. Vi ved også, at Israel konsekvent har nægtet enhver form for tredjepart at komme ind her. Kan det virkelig være rigtigt, at Israel i al evighed skal have vetoret i forhold til det?

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Tak for bemærkningerne fra hr. Keld Albrechtsen i forhold til talen.

I forhold til spørgsmålet fra hr. Keld Albrechtsen omkring de danske virksomheder og muligheden for at afsætte våben, vil jeg blot minde hr. Keld Albrechtsen om, at den aftale, der hentydes til, jo er en aftale, som er indgået af den tidligere regerings justitsminister. Jeg har ikke nogen grund til her fra Folketingets talerstol at gå imod den.

Kl. 13.25

Men jeg vil da gerne også sige til hr. Keld Albrechtsen, som jeg også sagde det i min tale, at vi ikke her taler om at være fortalere for den ene eller den anden part. Det tror jeg også jeg gjorde meget klart; det er en afbalanceret politik, hvor vi er kritiske over for palæstinenserne, men også er det over for israelerne, for som jeg sagde i talen, er det nødvendigt at have en konstruktiv, men også kritisk dialog i forhold til begge parter.

Det er det, der kommer til at gå igen, og det er det, der er budskabet i den vedtagelse, som er fremsat.

I forhold til hr. Jann Sjursen og spørgsmålet omkring bistand kan jeg jo kun bekræfte og sige, at jeg i min ordførertale var inde på problemstillingen, hvor jeg sagde, at vi målrettet må revurdere, hvordan vores midler til palæstinenserne bliver brugt. Det er klart, at der er ting, som vi kommer til at se på, men det er ting, som vi kommer til at se på i forbindelse med finanslovens præsentation, hvor det jo indgår som et helt selvstændigt element, nemlig i diskussionen af, hvordan vores udviklingsmidler bliver prioriteret.

Endelig til hr. Holger K. Nielsen, som i forhold til EU's aftale spørger om, hvorvidt vi er villige til fra Venstres side at spænde tommelskruerne på Israel. Der vil jeg igen minde om, at godt nok siger jeg, at bosættelsespolitikken ikke er hensigtsmæssig for Israel, og det synes jeg heller ikke, den er, men derudover må vi sige, at palæstinenserne jo heller ikke gør situationen lettere ved konstant og gennem flere år målrettet at bruge terror som et redskab til at gøre Israels stat og uafhængigheden til et debattema.

Derfor må vi sige, at der er ikke én skurk, men der er to skurke, og det er ikke sådan, at vi fra dansk side entydigt skal støtte den ene af parterne.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det de samme tre til korte bemærkninger: Hr. Keld Albrechtsen, hr. Jann Sjursen og hr. Holger K. Nielsen, og det bliver først hr. Keld Albrechtsen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg lægger bare mærke til, at når der snakkes om, at det skal være afbalanceret, så betyder afbalanceret i regeringens sprogbrug, at man retter en sønderlemmende kritik mod, hvad der foregår hos palæstinenserne, og så unnlader man at nævne, hvad der foregår hos israelerne. Hvis det så bliver nævnt, at der faktisk også er en våbeneksport fra Danmark til Israel, undskylder man sig med, at det er noget, en tidligere justitsminister har lavet. Sådan kan man ikke gøre. Man har ansvaret for det, når man er i regering. Så kan man ikke undskylde sig med, at det er noget, nogle andre har lavet en anden gang. Man må stå ved det, man har ansvaret for. Det håber jeg da Venstres ordfører er enig i.

Så har jeg også lagt mærke til den slingrekurs, der er i regeringens israelpolitik. Nogle gange er det slemmere end andre gange. I går var det meget slemt. Der var man helt ovre ved hr. Jann Sjursens idé om at begynde at file med bstanden. Der er man så åbenbart kommet på lidt bedre tanker i løbet af natten, eller hvad det er, der er sket.

Jeg ved ikke, om Venstres ordfører kan give sådan en historisk redegørelse for, hvad det er for overvejelser og dagsordener, der styrer regeringens hånd i de her sager.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):
Det var jo så minuttet til den gode side.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg synes da sådan set også, det kunne være interessant at få den historiske redegørelse, men det, som jeg nu vil holde fast i, er spørgsmålet omkring overgangsstanden.

Jeg kan forsikre hr. Troels Lund Poulsen for, at Kristeligt Folkeparti er ekstremt opmærksom på finansloven og det, der skal ske omkring ulandsbistanden. Jeg vil sige, at vi nok ikke har helt det samme fortegn i den debat, som Venstre og De Konservative har. Vores tilgang til det er ikke, at der skal skæres ned på bistanden, og det er det sådan set heller ikke i forhold til de palæstinensiske selvstyremråder, det er et spørgsmål om kvalitet i bistanden, og hvem den når.

Det, som jeg egentlig synes er ret forunderligt i denne her debat – og det kommer nok også til at gælde debatten generelt om udviklings- og miljøbistanden, når vi nærmer os finansloven – er, at Venstre her i virkeligheden argumenterer for, at et udenrigspolitisk instrument, som bistand jo er, er noget, vi fastlægger i forbindelse med finansloven. Det er dog besynderligt.

Hvis man vil fremlægge en samlet mellemøstenpolitik, som Folketinget vedtog det også i november 2000 – ganske vist uden Kristeligt Folkepartis stemme – må det da også inkludere synet på: Hvad er det for en bistand, vi giver til regionen og i særdeleshed til det palæstinensiske selvstyre.

Så jeg synes, at det er lidt sølle, at regeringen bare henviser til finanslovforhandlingerne på det her område.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg må tilstå, at forvirringen breder sig omkring holdningen til bosættelserne. Sådan som jeg hørte ministerens og hr. Troels Lund Poulsens taler, sagde de, at de var ulovlige. Hr. Troels Lund Poulsen siger så i anden omgang: De er ikke *hensigtsmæssige* for Israel.

Der er da stor forskel på, om bosættelserne er ulovlige eller ikke er hensigtsmæssige. Nej, det er de så sandelig ikke. Men vi må da have afklaret: Mener den danske regering, at disse bosættelser er ulovlige, folkeretligt ulovlige, eller mener man blot, at de ikke er hensigtsmæssige?

Det er jo afgørende at få det afklaret, når man skal formulere en politik i forhold til parterne, ikke mindst fordi bosættelserne jo er et af de helt, helt store problemer, måske det største problem i forbindelse med en varig løsning af denne her konflikt.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det hr. Troels Lund Poulsen for besvarelse.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Hr. Keld Albrechtsen vil gerne have uddybet, om vi bare forsøger at skubbe aben over til den tidligere regering i forhold til det regelsæt, som gælder for eksport. Dertil kan jeg sige, at den beslutning, som blev taget af den tidligere regering, ser den nuværende regering ikke nogen grund til at ændre. Så kommer vi det vist ikke meget nærmere.

I forhold til hr. Jann Sjursen og bemærkningerne omkring den historiske redegørelse, som hr. Keld Albrechtsen også ønsker, tror jeg, det vil føre for vidt at komme med den her i dag. Men til det vil jeg dog bare sige, at jeg synes, det er meget, meget vigtigt at samle et bredt politisk flertal bag den her udtalelse, og da den er afbalanceret, og da den er kritisk over for begge parter, undrer det mig, at de partier, som fremsætter deres egen, ikke kan bakke op om den vedtagelse, der foreligger.

Til sidst i forhold til hr. Holger K. Nielsen vil jeg gerne sige, som jeg også sagde i min tale, at de er i strid med Genèvekonventionen – så tror jeg, at vi har fået det på det rene – men jeg siger også, at den linje, som palæstinenserne har lagt i forhold til den massive terrorindsats og det netværk, som trives der, heller ikke er gunstigt for situationen.

Derfor kan man ikke kun se det fra én parts side, man bliver nødt til at have helikopteroverblikket, og det er det, jeg synes man mangler, både når hr. Holger K. Nielsen og hr. Keld Albrechtsen taler fra denne talerstol.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Balance i tingene kan der altså åbenbart ikke komme, når det gælder våben til parterne.

Jeg vil godt bore lidt i den der historiske redøgørelse, for jeg synes da egentlig, det er interessant. Jeg forstår det sådan, at regeringspartierne er kommet for skade på et tidspunkt at love, at de ville gribe ind over for bistanden. Ifølge hvad jeg har læst på Ritzau i hvert fald, var der i går faktisk forhandlinger mellem regeringspartierne, hvor Dansk Folkeparti også skulle have været inddraget – det kan hr. Skaarup jo bibringe os yderligere oplysninger om – med henblik på at bruge et flertal i Folketinget til virkelig at rette et angreb på bistanden.

Så er regeringen åbenbart kommet på bedre tanker. Det skal den jo så ikke have skæld ud for. Regeringen slinger noget i den her sag, men det er da altid godt, når den slinger til den rigtige side i bistandsspørgsmålet. Jeg synes bare, det ville være interessant, hvis Folketinget og offentligheden kunne få lidt flere oplysninger om, hvad det har været, der har styret regeringens hånd i den her sag.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Når man hører hr. Troels Lund Poulsen, skulle man tro, der var tale om to ligeværdige parter, der stod over for hinanden. Det er jo ikke tilfældet. Der er tale om to meget ulige parter, som står over for hinanden, og et af de helt store problemer omkring det her er at få presset Israel til at gøre indrømmelser, ikke mindst fordi Israel i USA har en meget, meget trofast allieret. USA har jo stort set set igennem fingre med næsten hvad som helst, som den israelske regering har gennemført.

Hvis EU skal spille en rolle, giver det jo ikke mening, medmindre man også er villig til at lægge pres på Israel. Der har EU ikke særlig mange instrumenter at spille på. Det er jo sandheden, og det er en af de tragiske sandheder i det her. Men et af de instrumenter, man har at spille på, er faktisk de økonomiske aftaler.

Så er det, jeg spørger Venstres ordfører som repræsentant for den danske regering: Er den danske regering villig til at bruge de økonomiske instrumenter, der ligger i handelsaftalerne, til at lægge et maksimalt pres på Israel for at få fredsprocessen i gang igen?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Troels Lund Poulsen, og derefter tror jeg, vi er tilbage i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Til hr. Keld Albrechtsen og hans ønske om en historisk redøgørelse kan jeg sige, at nu foregår forhandlingerne jo ikke over Ritzaus Bureau, og det er nok meget heldigt, for det er jo ikke altid de rigtige oplysninger, der kommer rundt på Ritzaus Bureau.

I forhold til den slingrekurs, som hr. Keld Albrechtsen antyder, kan jeg sige: Der er slet ikke tale om nogen slingrekurs her. Der ligger en meget, meget klar vedtagelse, som er bredt politisk accepteret. I Venstre lægger vi ekstremt meget vægt på, at vi udenrigspolitisk har en bred vedtagelse med så mange partier som overhovedet muligt, men den diskussion, vi har omkring udviklingsbistand, er jo ikke en diskussion, som nødvendigvis skal tages i Folketingssalen i dag – på ingen måde.

Derfor vil jeg bare sige, at for Venstre er det afgørende, at vi har en bred politisk enighed om det her spørgsmål. Det lader det så ikke til at vi får Enhedslisten til at gå med på, men nuvel, sådan er livet en gang imellem.

Til hr. Holger K. Nielsen og hans ønske omkring EU og de økonomiske foranstaltninger og også betragtningerne omkring, at vi ikke har med to parter at gøre, som på nogen måde er lige: Nej, det er ganske rigtigt, det er ikke de samme størrelser. Det har jeg heller ikke på noget tidspunkt hævdet i min tale i dag. Men selv om vi fra dansk side aktivt gennem EU – som hr. Holger K. Niensens parti jo desværre ikke er så begejstret for – skal arbejde for at lægge pres på processen, så nytter det jo ikke noget, hvis det er sådan, at processen ikke kommer i gang.

Det er derfor, den vedtagelse ser ud, som den gør i dag. Det er nemlig en afbalanceret politik, og det er ikke det, jeg hører, når jeg hører hr. Holger K. Nielsen og hr. Keld Albrechtsen udtale sig. Så er der kun én part, der er forsmået, og det er palæstinenserne.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):
Hr. Mogens Lykketoft som ordfører.

Mogens Lykketoft (S):

Jeg vil gerne sige tak til udenrigsministeren for besvarelsen af forespørgslerne.

Jeg er godt tilfreds med, at analysen af, hvad der skal til for at give freden en chance i Mellemøsten, er, som den blev udtrykt. Jeg tør dog også sige, at den diskussion, vi har haft det foregående års tid om dansk mellemøstenpolitik, da ikke har været helt forgæves – heller ikke i denne sammenhæng.

Jeg var glad for udenrigsministerens understregning af, at dialogen mellem civilsamfundene i de to nationer er vigtig at fortsætte, og jeg var glad for understregningen af, at vi skal fortsætte bistanden til selvstyreområderne – det er helt uomgængeligt – selv om vi alle sammen er bevidste om, at vi er uenige om dele af elementerne i det.

Jeg har syntes, det var vigtigt med en vedtagelse, der havde bred politisk opbakning. Der skal være en klar og entydig og bredt funderet opbakning i det danske Folketing til Danmarks rolle som formandskabsland i EU og dermed også til, hvad det er for en rolle, EU skal spille.

Den vedtagelse, hr. Troels Lund Poulsen præsenterede et forslag til, og som vi står bag, koncentrerer sig om den del af den danske mellemøstenpolitik, som også er den uden sammenligning vigtigste.

Jeg er ikke i tvivl om, at vi alle sammen er dybt optaget af, hvordan vi kan stoppe den grusomme konflikt, både af hensyn til de mennesker, der lever i regionen, og fordi konflikten er den alvorligste trussel mod stabiliteten i regionen, og dens fortsættelse med en opfattelse hængende i den arabiske og muslimske verden af en vestlig verden, som er uafbalanceret, proisraelsk, er måske i virkeligheden den største trussel mod en global alliance mod terrorisme og for en fredelig udvikling. Derfor er vores indsats i forhold til denne konflikt så vigtig.

Kl. 13.40

Lad mig understrege, at terror og drab på uskyldige civile er totalt uacceptabelt i enhver sammenhæng. I den sidste samtale, jeg havde som udenrigsminister med præsident Arafat pr. telefon, understregede jeg endnu en gang indtrængende vores appel om at forsøge at undgå enhver form for voldsanvendelse og slå ned på de terroristiske netværk, som man godt nok ikke har fuld kontrol over. Jeg sagde også direkte, at

jeg mente, at den retfærdige kamp for en levedygtig palæstinensisk stat, der føres, ville stå utrolig meget stærkere i verdenssamfundet, hvis den var konsekvent ikkevoldelig.

Når det er sagt, vil jeg godt føje til, at det jo er rigtigt, som flere ordførere har nævnt det, at der ikke er tale om to ligeværdige parter i denne konflikt. Det er urealistisk at kræve en hundrede procents effektivitet i terrorbekæmpelse af et palæstinensisk selvstyre, som konsekvent undermineres fra israelsk side, hvor lederen interneres i disse dage, hvor politistationer splintres og sønderbombs og infrastruktur ødelægges, og hvor vi for ganske kort tid siden som endnu en gengældelseaktion, en kollektiv afstraffelse, så 600 mennesker få deres hjem bulldozet.

De menneskelige omkostninger på begge sider, hvert enkelt menneskeliv, der går tabt, er lige meningsløst og lige fordømmeligt. Det palæstinensiske samfund har 15.000, der er invalideret, og næsten 1.000, mest unge og børn, der er slået ihjel.

Jeg håber, at alle dem, der gerne vil deltage i den danske mellemøstendebat, også har gjort sig den ulempe at se Henrik Saxgrens fotoudstilling ovre i Øksnehallen, for dér får man illustreret håbløsheden, ødelæggelsen, ydmygelsen i det Palæstina, hvor halvdelen af befolkningen er flygtninge, det Palæstina, hvis levefod pr. indbygger kun er en tyvendedel af Israels, og som står over for en militærmagt, der er 50 gange større end dem selv.

Det er min opfattelse, at freden først kommer til Mellemøsten, hvis man effektivt og ved en pågående indsats fra det internationale samfund fjerner årsagerne til den desperation, der kan få meget unge mennesker til at slå sig selv ihjel for at myrde andre uskyldige.

En af mine tidligere kolleger fra et stort europæisk land sagde i en af de seneste diskussioner om den israelske regerings politik, at den har bragt Israels mennesker længere bort fra personlig sikkerhed og tryk end på noget tidspunkt siden statens grundlæggelse.

Vi har gang på gang – udenrigsministeren var også inde på det i dag, så vidt jeg husker – i dette Folketing talt om, at det er fuldstændig uacceptabelt, når man fra Israels regeringschef giver den sidste terrorist i området vetoret mod en fredsproces.

Der må ske et stop for koloniseringen i strid med Genèvekonvention og folkeret, der må ske et stop for besættelsen, forarmelsen og indespærringen af et helt folk, og det er kun ved en

fælles front, en aktiv linje, fra EU og USA, FN, Rusland og arabiske nabolande, at man kan tvinge parterne og især Israels statsminister til et forhandlingsbord, til et forhandlingsresultat og til en upartisk overvågning af det forhandlingsresultat.

Kl. 13.45

Jeg er helt overbevist om, at vejen til fred ikke går over mindre pres på Israels regering, ikke går over mindre kritisk dialog med den israelske offentlighed. Jeg vil godt sige, at for mig har den kritiske, åbne tone i forhold til den israelske regerings politik også være begrundet af, at Israel trods alt er et åbent samfund. Der er en offentlighed at appellere til, og der et Danmark, som næsten er det sidste land i verden, man kan beskyldte for at have antisemitiske, antijødiske følelser, et Danmark, som, uanset hvem der har været i regering siden staten Israels grundlæggelse i 1948, har været for det israelske folks ret til at leve i fred bag sikre og anerkendte grænser, et folk og et Folketing, ingen kan mistænke for ikke at være venner af Israel, venner med Israel.

Derfor har vi efter min mening en ganske særlig forpligtelse til at sige så skarpt som muligt, når vi mener, at den politik, landets regering fører, fører den stik modsatte vej af den fred, alle må ønske sig.

Vi skal bidrage til at bringe parterne ud af den mentale belejringstilstand, der fastholder krigen. Vi vil en fred, vi vil en sikkerhed, vi vil en retfærd både for Israels og Palæstinas folk.

Hr. Sjursen gav udtryk for i sit indlæg, at man var meget tæt på en aftale i Camp David. Det er der lidt forskellige vurderinger af, men man var meget, meget tæt i Taba i februar sidste år. Der er kun én vej til freden, og det er det grundlag, der lå skrevet færdigt i Taba i februar sidste år. Jeg mener, at Danmark og Danmarks regering også bør bruge al sin kraft på at presse på, at parterne finder vejen tilbage til Taba.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Jann Sjursen for en kort bemærkning. Det var lige i sidste øjeblik, men det kan nås.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg har to bemærkninger til hr. Mogens Lykketofts tale.

Den første bemærkning går på spørgsmålet om ligeværdighed, om Israel og palæstinenserne er ligeværdige i denne her proces. Hvis man ser på de to parter isoleret og opstiller de tal,

som hr. Lykketoft gør, så kan man selvfølgelig hurtigt nå til den konklusion, at de *ikke* er ligeværdige.

Sådan som jeg ser på hele situationen i Mellemøsten, ikke bare mellem israelerne og palæstinenserne, mener jeg, at man også er nødt til at se på andre parter i mellemøstenkonflikten, bl.a. Israels nabolande, og på, hvordan *de* forholder sig til hele konflikten. Man er nødt til at forholde sig til, hvordan Iran og Irak osv. ser på den.

Derfor mener jeg ikke, at det er helt så enkelt endda, når man taler om ligeværdighed, som den tidligere udenrigsminister, hr. Mogens Lykketoft, gør det til. Det var den ene bemærkning. Jeg synes sådan set også, det er et forsøg på at være konstruktiv i debatten ikke bare at stå og slå hinanden oven i hovedet, men at sige, at ligeværdigheden ikke bare går på de to parter alene, men også må ses i relation til parterne i det hele taget i mellemøstenkonflikten, altså også nabolandene.

Det andet er spørgsmålet, om presset på parterne og på Israel skal opretholdes: Det er jeg enig i. Jeg er også enig i, at Sharonregeringens forlangende, at der skal være 7 dages fred fra palæstinensisk side, før man sætter sig til forhandlingsbordet, ikke er realistisk, lige så vel som det jo heller ikke er realistisk, hvis den anden part måtte kræve det samme.

Min pointe er sådan set blot denne, at det er vigtigt, at også Arafat – og det hørte jeg så ikke så meget til, synes jeg, i hr. Lykketofts tale – bliver tvunget til at gøre op med terroristerne i sit eget område. Den troværdighed, han dermed kunne skabe sig i forhandlingssituationen, mangler vi at se i dag.

(Kort bemærkning).

Mogens Lykketoft (S):

Jeg har for længst konstateret, at hr. Jann Sjursen mener, at han har skabt sig en politisk niche ved konsekvent at overhøre de kritiske bemærkninger og de krav, vi stiller til palæstinenserne. Svaret på det, hr. Sjursen spurgte om, var i det, jeg sagde lige før, og har været i stort set alle indslag, også fra den tidligere regering. Det vil hr. Jann Sjursen ikke høre på, det vil han ikke høre efter, og derfor postulerer han noget, der er uafbalanceret.

Men jeg tror, at hvis vi skal væk fra polemikken her, så er det måske vigtigere at gøre sig klart, at vi har i vores historieforståelse som danskere en dyb og inderlig forståelse for det jødiske folks lidelser og for deres behov for og ret til

at lave en stat. Vi har ikke haft nær den samme nære indføling med det palæstinensiske folks lidelser og deres behov for at få lov til at skabe en stat, som under ingen omstændigheder, selv med det grundlag, der ligger i Taba, bare tilnærmelsesvis bliver i nærheden af de rettigheder, De Forenede Nationer foreslog palæstinenserne skulle have i 1947.

Kl. 13.50

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Med hensyn til hr. Lykketofts afvisning af, at jeg lytter til, hvad der bliver sagt, vil jeg sige, at jeg før har hørt det argument, når jeg har kritiseret hr. Lykketoft i egenskab af udenrigsminister.

Jeg må bare konstatere, at det jo ikke altid er hr. Jann Sjursen alene, der så har hørt forkert. Det er der andre partier og andre politikere, der har gjort over en bred kam i Danmark, men altså også i det internationale samfund. Også hr. Shimon Peres, den israelske udenrigsminister, som jeg faktisk mener har et meget fornuftigt syn på mange ting, også i relation til konflikten, har flere gange været ude med alvorlig kritik af den tidligere SR-regering.

Når det er sagt, tror jeg for så vidt, at hr. Mogens Lykketoft kan have ret i, at Danmark traditionelt i høj grad har kunnet identificere sig med Israels ønske om at kunne leve i fred og sikkerhed inden for anerkendte grænser og har måske ikke på samme måde kunnet identificere sig med det palæstinensiske folks lidelser. Og hvorfor ikke det sidste?

Fordi det palæstinensiske folk i mange år havde en leder, der hed Arafat, og som stod i spidsen for et PLO, der agerede noget anderledes, end den pågældende organisation gør i dag. Jeg tror, det er det, der er svaret.

(Kort bemærkning).

Mogens Lykketoft (S):

Jeg synes, man skal være omhyggelig med at definere både det, man er enig om, og det, man er uenig om.

Pointen er ikke, om den tidligere regering eller jeg har været ukritiske over for Arafat og det palæstinensiske selvstyre. Pointen er, at vi har været mere kritiske, end hr. Jann Sjursen ønsker, over for Israels regering og Israels statsminister. Det er det, der er uenighed om. Og den uenighed vil jeg meget gerne fastholde.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Jann Sjursen for den tredje og sidste korte bemærkning til hr. Lykketoft.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg vil så bare konstatere i forhold til de to vedtagelsesforslag, der er lagt frem i dag, i øvrigt også sammenholdt med det vedtagelsesforslag, der blev lavet i november 2000, at der er substantiel forskellighed, selvfølgelig fordi vi er i en anden situation i dag, end vi var i november 2000, men også, fordi EU har bevæget sig i en stadig mere kritisk retning over for palæstinenserne, hvilket også kom til udtryk i Laeken i forbindelse med topmødet dér, og hvilket også afspejler sig i det vedtagelsesforslag, som er lavet både af Kristeligt Folkeparti og af det flertal, som hr. Lykketoft er en del af.

Jeg vil så blot, for at afslutte vor disput, sige, at jeg er meget uenig med hr. Lykketoft i hans vurdering. Og jeg mener, man kan gå tilbage til det svenske EU-formandskab og se, hvordan hr. Göran Persson tacklede hele situationen, hvad han i øvrigt fik vigtle udtryk for, da han modtog Arafat i Stockholm. Det var en noget anderledes måde at føre kritisk dialog på, også med Arafat, end den måde, den danske statsminister og daværende udenrigsminister gjorde det på.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg synes, hr. Jann Sjursen stillede et meget vigtigt spørgsmål, som hr. Mogens Lykketoft ikke svarede på. Det lagde jeg mærke til. Der var flere muligheder for at svare, men der blev ikke svaret på det. Det var jo om den ligeværdighed, som hr. Jann Sjursen taler om, og som nok er noget i konflikt med, at hr. Lykketoft siger, at der ikke er ligeværdighed, men at der er tale om, at Israel er langt stærkere end palæstinenserne.

Og det er jo også rigtigt nok. Ser man de to parter isoleret over for hinanden, er Israel militært set langt stærkere end palæstinenserne. Men vil hr. Lykketoft ikke godt erkende, at det meste af den arabiske verden i det område, vi taler om, er imod og bekæmper Israel? Vil hr. Lykketoft ikke erkende, at Iran og Irak og Syrien udgør en væsentlig trussel mod Israels eksistens via deres sponsorering af terror, via deres støtte til palæstinenserne? Var det ikke nøjagtig de lande, der, da Israel blev oprettet efter FN's vedtagelse, overfaldt Israel dagen efter?

Er det en ligeværdighed? Ja, det mener jeg faktisk det er. Og derfor er der en ligeværdig situation i Mellemøsten.

Kl. 13.55

(Kort bemærkning).

Mogens Lykketoft (S):

Jeg mener, og her ved hr. Jann Sjørnsen, hvad jeg taler om, at han læser EU's politik i Mellemøsten, som en vis mand læser Bibelen.

EU-politikken har i alle de grundlæggende spørgsmål om, hvad der skal til for at skabe fred, været sådan, som jeg, også da jeg gav udtryk for den danske regerings holdning, har givet udtryk for den. Og der har i de diskussioner, jeg har deltaget i på EU-plan, været ganske overordentlig høj grad af enighed om dét. Jeg kan godt sige, at jeg følte mig fuldstændig dækket ind af den fremstilling af situationen, den franske udenrigsminister gav for få måneder siden i Le Monde.

Til hr. Skaarup: Med hensyn til ligeværdighed tror jeg, det er vigtigt, hvis man vil forstå historien, at vide, at Israel i 1948, 1956, 1967 og 1973 var omgivet af fjendtlighedsindede arabiske lande. Nu har Israel sluttet fred med sine vigtigste naboer, Ægypten og Jordan, og der er ikke nogen militær ydertrussel af den størrelse eller betydning, men der er et Israel, der har en meget stærk opbakning fra verdens eneste supermagt.

Derfor er den omringningsforneemmelse, man med rette havde i tidligere årtier, ikke nogen rigtig beskrivelse af situationen. Men det ændrer jo ikke noget ved, at verdenssamfundet skal gøre sig de yderste anstrengelser for at få Syrien, Iran og andre arabiske lande, som på en eller anden måde understøtter dem, der driver terror, til at holde op med det.

Jeg tror bare, man realistisk må erkende, at skal man det, vil det med hensyn til dem – og de har en vis interesse, i hvert fald når det gælder Iran og Syrien, i at komme ind i verdenssamfundet igen i det bedre selskab – være helt uomgængeligt, at vi bidrager langt mere aktivt fra den vestlige verdens side til det, de opfatter som en retfærdig løsning, hvad der i øvrigt er beskrevet i det forslag til vedtagelse, flertallet har fremsat.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg er da glad for, at hr. Mogens Lykketoft anlægger en lidt anden linje, måske også belært af,

at der er et andet flertal i Folketinget nu, end der var før valget sidste år. Men at der er en lidt anden linje, synes jeg godt man kan høre. Men det er stadig væk et problem, synes jeg, i den argumentation, hr. Mogens Lykketoft lægger frem, at man ikke er villig til at se på de sikkerhedsproblemer, Israel har.

Nu har det været meget fremme i debatten i dag, specielt fra hr. Keld Albrechtsens side, hvilke forfærdelige ting Israel udfører, og derfor kan det godt være fristende for nogle af os andre at anføre, at Israel jo faktisk har et sikkerhedsproblem.

Vi skal huske på, at det territorium, Israel i øjeblikket omfatter, det oprindelige Israel, er et område på størrelse med Jylland. Og det betyder jo, at den militære trussel, der er og kan være, er en militær trussel, hvor reaktionssiden er utrolig lille. Det er selvfølgelig også derfor, at israelerne er så opmærksomme på, hvad der foregår. Og jeg synes desværre, at hr. Mogens Lykketoft ikke er villig til at erkende, at der er et sikkerhedsproblem, fordi området er så utrolig lille.

(Kort bemærkning).

Mogens Lykketoft (S):

Jeg synes, hr. Peter Skaarup skulle gøre sig den ulejlighed at læse Ron Pundaks artikel i det seneste nummer af Udenrigspolitisk Selskabs tidskrift. Der kan han måske få svar på sine efter min mening i det mindste forældede opfattelser af, hvad der er Israels sikkerhedsproblem.

Men jeg vil bare sige som min opfattelse, som, uanset hvor meget hr. Peter Skaarup håber det og indfortolker det, ikke har ændret sig det mindste: Israels sikkerhedsproblem findes inden for det gamle Palæstinaområde. Israels sikkerhedsproblem findes i den manglende udsoning og manglende fredsaftale, der sikrer både det jødiske og det palæstinensiske folk deres legitime krav på en stat bag sikre og anerkendte grænser. Og hvis ikke man løser det problem, hvis man vil fortsætte besættelsen, ydmygelsen, indespærringen og undertrykkelsen af den ene halvdel af indbyggerne i det område, der engang var Palæstinamandatet, så får man aldrig sikkerhed.

Kl. 14.00

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Peter Skaarup for sin tredje og sidste korte bemærkning til hr. Lykketoft.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Hr. Mogens Lykketoft har jo ret i antagelsen af, at et af de store sikkerhedsproblemer netop befinder sig i selve området, hvor Israel er. Det skyldes jo den terrorvirksomhed, som udøves af folk, der er villige til at sprænge sig selv i stumper og stykker. Det er den terrorvirkelighed, som USA, NATO og den vestlige verden også har måttet erkende efter 11. september. Det er den terrorvirkelighed, israelerne har levet i siden 1948.

Derfor er jeg ærgerlig over, at hr. Mogens Lykketoft har formået – i hvert fald i den periode hr. Mogens Lykketoft har været udenrigsminister – at dreje den danske politik på det område, for så længe det sikkerhedsproblem med terrorvirksomhed er der for de mennesker, der bor i området, plus støtten dertil fra Iran, Irak, Syrien og det meste af den arabiske verden, får man ikke Israel til at opgive de besatte områder.

Det hænger jo sammen, og det er også derfor, det er vigtigt, at man har en afbalanceret kurs og ikke en kurs, der kun er propalæstinensisk, som hr. Lykketoft repræsenterer.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Og så kan hr. Skaarup bestige talerstolen igen som ordfører. Værsgo. Ja, frem og tilbage, det er lige langt.

Peter Skaarup (DF):

Det er godt, vi har en debat i Folketinget her i dag om Mellemøsten, om de store problemer, de store udfordringer, som år efter år og dag efter dag martrer hele verden: at man ikke har kunnet få løst den situation, der har været i Mellemøsten. Det har i større eller mindre grad optaget offentligheden og det internationale samfund siden Anden Verdenskrig, at der har været en konflikt i området, som har været svært at løse.

Derfor er det godt, vi har en debat i dag. Det er også godt, fordi Danmark snart her i andet halvår har formandskabet i EU, hvor det kan være en mulighed, at Danmark kan spille en større rolle i forbindelse med en løsning af de konflikter, som har været i Mellemøsten.

Vi så meget gerne i Dansk Folkeparti, at regeringen lagde sig i selen for – og jeg tror, at udenrigsministeren har viljen til det – at være medvirkende til at få bragt de stridende parter sammen om bordet, og at Danmark måske her kunne spille en bedre rolle, end vi har gjort før. Derfor er det også vigtigt for os, at denne her debat

munder ud i noget, der er mere afbalanceret end den kurs, vi har fulgt igennem det sidste hele eller halvandet år med den gamle regering.

Problemet har jo været, og det kan vi lige så godt erkende, at man i Israel ikke har fundet, at Danmark har været en aktiv medspiller, at man har haft mulighed for at tale med Danmark i de her konflikter, men at vi ensidigt har fokuseret på og har hjulpet palæstinenserne i deres sag. Og det er vigtigt, at vi kommer væk fra det skred, som har været inden for det sidste halvandet år i den danske mellemøstpolitik.

Vi skal jo huske på, at når det gælder det her område af verden, er Danmark ikke et hvilket som helst land. Siden FN efter Anden Verdenskrig besluttede, at man skulle lade staten Israel opstå som et land for den jødiske befolkning, har der været ballade og uro. Der har også været den situation, at Danmark har været en ven af Israel, og Israel har været et land, som har haft tillid til den danske befolkning.

Siden dengang, hvor der også efter den deling, der fandt sted, nemlig i Palæstina og Israel, blev en krigssituation i 1948, har vi gang på gang oplevet, at man fra dansk side aktivt har kunnet være med til at påvirke situationen. Det skal vi fortsætte med, og det er vigtigt, at vi gør det.

Danmark var i perioden fra 1948 og frem til her engang sidste år et land, man i Israel havde en opfattelse af var aktivt, var interesseret i, hvad der foregik. Vi har haft utrolig mange mennesker i kibbutzer dernede, vi har et utrolig godt ry og rygte i den israelske befolkning, vi hjalp jøderne under Anden Verdenskrig; det er noget, man lægger meget vægt på at Danmark var med til.

Kl. 14.05

Fra at man havde den holdning, er der desværre sket noget, der ikke har været tilfredsstillende. Og der synes jeg, at det har været ærgerligt igen i dag at følge, at venstrefløjen, specielt hr. Keld Albrechtsen, er kommet med det ene eksempel efter det andet på, at israelerne gør fejl, hvor det har været svært på den anden side at høre hos hr. Keld Albrechtsen, at palæstinenserne gør fejl. Der har været en ensidighed her, som jeg synes, det er vigtigt, der bliver gjort opmærksom på her fra talerstolen.

Derfor vil jeg komme med nogle eksempler, hvor jeg synes, at palæstinenserne har gjort fejl, og hvor også den tidligere regering har gjort fejl.

Det startede jo allerede dengang, da Israel demokratisk – Israel er jo et demokratisk land,

stort set det eneste i området – valgte deres ministerpræsident, Ariel Sharon. Det startede allerede dengang, hvor Danmarks udenrigsminister, hr. Mogens Lykketoft, fra starten sagde, at Israels ministerpræsident havde et plettet generalieblad. Det var ikke særlig diplomatisk af en udenrigsminister at sige på det tidspunkt.

Det fortsatte i flere omgange med en meget kontant kritik af den israelske bosættelsespolitik, hvad der bestemt kan være grund til, men det var meget udiplomatisk fra den daværende udenrigsministers side.

Det kørte videre over, at Yassir Arafat, da han var på besøg i Danmark, fik en stjernevelkomst, blev budt velkommen på alle mulige måder, blev kaldt Mr. President af Nyrupregeringen på det tidspunkt, hvor alle vidste, at det virkede som en rød klud, fordi man netop havde været enig om at kalde Yassir Arafat for Mr. Chairman, altså formand og ikke præsident, for det er jo ikke et land, han er præsident for, det er et selvstyreområde.

På den måde dumpede regeringen i den ene mudderpøl efter den anden og ødelagde efterhånden det gode forhold, vi har haft mellem Israel og Danmark og den mulighed, Danmark har for at spille en rolle i området.

Det var så store problemer, at det faktisk medførte, at den daværende udenrigsminister ikke engang ville mødes med Israels ambassadør i Danmark. Så vidt kom det. Og det betød, at man i flere omgange protesterede fra israelsk side, kaldte den danske ambassadør til møde i Israel og spurgte, hvad der egentlig var fat, protesterede over den danske måde at reagere på.

Det er alle de ting, jeg nævner her, som vi skal have rettet op på nu. Derfor synes jeg også, at det forslag til vedtagelse, der ligger, er afbalanceret, fordi det kritiserer – og der mener jeg, at hr. Keld Albrechtsen tager fejl – ikke blot den israelske side for bosættelsespolitik og andre ting, men det kritiserer også den palæstinensiske side.

Vi skal også huske på, at der netop er en terrortrussel, det har jeg været inde på tidligere i debatten. Vi skal huske på, at det israelske samfund i dets reaktioner også har måttet tage hensyn til, at der er en konstant terrortrussel. Ligesom vi siden 11. september har opfattet, at der har været en terrortrussel mod i hvert fald USA, måske også mod Danmark og Vesten i det hele taget, så har Israel siden 1948 måttet opretholde et militært beredskab af dimensioner for at sikre sig mod terror. Og det har været situationen. Ja,

sågar fik man jo for nylig fat på det her skib, »Karine A«, hvor det viste sig, at selvstyreområdet havde været dybt involveret i at transportere rigtig mange våben til området, så mange våben, at man kunne forestille sig i hundredvis af selvmordsbombemænd, der fik ammunition til deres forehavende. Heldigvis blev det skib opbragt.

Men det viser sig, at selvstyreområdet og muligvis Arafat personligt, ingen ved det, har været med til at godkende det. I hvert fald har selvstyreområdet været med til at importere våben af den karakter, og det er jo en provokation, det kan vi ikke komme uden om, når man finder ud af, at det er sådan fat.

EU har da måske en mulighed på det her område. Det kan vi håbe at EU har, men vi synes, at Danmark skal sætte sig i spidsen i EU-sammenhæng for, at vi kan være med til at løse op for de her ting.

Det er måske ikke på alle punkter en rigtig god start, når det gælder terrrorsituationen, fra EU's side. Man må bemærke, at på den terrorliste, som EU har lavet, står Hamas og Islamisk Jihad, men samtidig ignorerer man på EU's terrorliste PFLP og Hizbollah, selv om en af Hizbollahs folk står på den individuelle liste over personer, som er et problem i terrrorsammenhæng.

Det er ærgerligt, at EU ikke har PFLP og Hizbollah med på listen over terrororganisationer. Men vi kan håbe på, at Danmark i formandsstolen kan være med til at løse op for det her, kan være med til at tage nogle initiativer, som USA af gode grunde måske har svært ved i øjeblikket, fordi de er optaget af så mange andre ting i Afghanistan og rundtomkring i verden. Det kan godt være, at amerikanerne på nuværende tidspunkt, selv om de spiller en vigtig rolle i området, har svært ved at gå ind, som de skal.

Kl. 14.10

Med hensyn til forslagene til vedtagelse må jeg sige, at det fra Enhedslisten og SF jo er så ensidigt, som det kan være; det er nærmest en gentagelse, og det er nok også værre end det forslag til vedtagelse, som Folketinget vedtog for lige omkring halvandet år siden, som var meget ensidigt, og hvor halvdelen af punkterne, kan man sige, ensidigt gik efter at bekæmpe Israel. Så var der måske et enkelt punkt, der var kritisk over for palæstinenserne, og så var der nogle punkter, der var mere neutrale. Her er vi tilbage i den skure eller en endnu værre fra SF og Enhedslistens side.

Når det gælder hr. Jann Sjursens forslag, jamen så ligner det jo det, som også Dansk Folkeparti er med i, altså det, der er lavet sammen med regeringen og Socialdemokratiet og De Radikale. Så i princippet kunne vi også godt støtte det forslag til vedtagelse fra Kristeligt Folkeparti. Vi har bare hæftet os ved, at der er en pind med, hvori der står, at man skal videreføre og revurdere den danske bistandsindsats i selvstyreområderne.

Vi må på det område sige, at det under alle omstændigheder, uanset om man skriver det ene eller det andet omkring bistandsindsatsen, er op til regeringen at stå for den praktiske udformning af, hvad der skal ske. Og vi synes ikke det gør noget, at regeringen ikke er forpligtet af at skulle føre en ganske bestemt politik i forhold til bistandsindsatsen. Det kan jo være, at der sker noget den dag i morgen, der gør, at situationen er helt ny og umulig, når det gælder bistandsindsatsen. I øjeblikket er den jo på lavt blus, fordi situationen er så uafklaret, som den er. Så derfor er det egentlig udmærket, at regeringen har frie hænder.

Vi har noteret os det, som udenrigsministeren siger i sin tale, nemlig at man vil kigge på politiindsatsen. Vi synes, det er meget betryggende, hvis regeringen vil kigge på den støtte, som Danmark har ydet til politiindsatsen dernede, for vi ved jo, at der er mange mennesker, der er forsvundet i selvstyreområdets politis varetægt. Derfor synes vi, at det vil være rigtigt, at man kigger på det område.

Men alt i alt må vi sige, at vi er meget tilfredse med, at vi får en vedtagelse i dag, som er mere afbalanceret. Det øger Danmarks muligheder for at påvirke situationen, og vi er tilbage der, hvor Danmark igen kan betegnes som en reel ven af Israel.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Et par korte bemærkninger. Først hr. Keld Albrechtsen, derefter hr. Jann Sjursen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Peter Skaarup mener, at jeg har talt meget hårdt om Israel. Jeg kan sige, at jeg faktisk har gjort mig umage for at tale afdæmpet, og jeg har kun nævnt en brøkdæl, kun en brøkdæl af de overgreb, Israel har begået mod international lov og ret.

Det er jo faktisk en enestående situation i det internationale samfund, at en stat kan få lov til

uantastet at okkupere et fremmed landområde, bare besætte det og blive ved med det, kolonisere det for øjnene af hele verden, uden at der sker noget i den anledning. Det er helt enestående. Det er Israel den eneste magt, der kan slippe af sted med og tilmed få fremstillet sig selv som offeret i en sådan situation. Det må hr. Peter Skaarup da medgive mig. Det er da lidt forrykt.

Så får hr. Peter Skaarup fremstillet det, som om vi på venstrefløjen sådan skulle være besat af tanken om at skade og genere Israel. Det er vi faktisk ikke. Dengang fredsprocessen kørte, håbede vi faktisk på, at den kunne lykkes, at der kunne ske noget fornuftigt, en forhandling mellem parterne. Men så kom den nye israelske regering, og den kurs, den slog ind på, ødelagde jo alt.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Først en bemærkning om, at jeg sådan set er enig i hr. Peter Skaarups bemærkninger om nødvendigheden af et amerikansk engagement for at få bragt fredsprocessen på rette spor igen i Mellemøsten.

Så en bemærkning, som hører til de forskellige forslag til vedtagelse, som hr. Peter Skaarup gennemgik før. Det drejer sig specielt om forskellen på det forslag, jeg har fremsat på Kristeligt Folkepartis vegne, og så det forslag som Dansk Folkeparti er medforlagsstiller til. Og det er jo så præcis den pind, der hedder: Videreføre og revurdere den danske bistandsindsats i selvstyreområderne.

Jeg synes, jeg bliver nødt til på baggrund af det, hr. Peter Skaarup sagde før, at bede hr. Peter Skaarup svare på, om lige præcis den formulering ikke fandt Dansk Folkepartis accept i går.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Lige til det sidste fra hr. Jann Sjursen er svaret: Jo. Vi synes faktisk, det kunne være udmærket, hvis der havde stået noget om, at man skulle revurdere indsatsen, men vi kan så konstatere, at der blev sagt i talen fra udenrigsministeren, at man vil revurdere indsatsen. Og man kan sige, at det jo binder lige så meget som en vedtagelse her i Folketinget.

Kl. 14.15

Vi har så lagt vægt på, at vi kunne få både Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre med på teksten. Det er vores indtryk, at det måske har været det, der har været problemet med den

tekst, som var anvendt, og der synes vi da, det er godt, når vi står foran en formandskabsperiode, hvor Danmark skal spille en vigtig rolle, at vi rimelig bredt i Folketinget kan støtte den indsats. Det synes vi har været vigtigt, i stedet for det her med, at man måske så begynder at prøve på at grave lidt grøfter på et område, hvor det ikke er så afgørende – det har vi ikke de store intentioner om.

Med hensyn til det, som hr. Keld Albrechtsen siger, må jeg indrømme, at jeg ikke kunne finde noget særlig blidt i det, som hr. Keld Albrechtsen sagde om Israel. Nu har jeg lige læst det forslag til vedtagelse igennem, som hr. Keld Albrechtsen har fremsat sammen med SF. Der er syv punkter, og alle syv er en ensidig kritik af Israel. I alle syv er Israel nævnt i forbindelse med problemer, initiativer, de skal overholde, og hvad de skal gøre og ikke gøre og sådan noget.

Det er ensidigt, og jeg synes i hvert fald, hvis man skulle kunne tale med nogenlunde saglighed her i Folketinget, at så burde man dog trods alt have gjort sig den ulejlighed at have taget nogle punkter med, som også sagde til palæstenserne: Nu må terroren ophøre, nu må I finde de bagmænd, der kører store lastbiler med ammunition ind i butikshuse, som springer bomber i restauranter i Israel.

Der er stort set ikke nævnt et ord om det. Det synes jeg er pinligt.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det hr. Jann Sjørnsen for en kort bemærkning, og hr. Keld Albrechtsen fik meldt sig som nummer to, men det går vel også an.

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Jeg er glad for, at hr. Peter Skaarup her fra talerstolen bekræftede, at Dansk Folkeparti har accepteret formuleringen af den sidste pind i Kristeligt Folkepartis forslag til vedtagelse i går. Så behøver vi ikke at slås om det.

Jeg erkender også, at man godt kan have det synspunkt, at det er vigtigt, at der er brede vedtagelser omkring den politik, som i det her tilfælde skal gælde på mellemøstenområdet.

Jeg tillader mig så at have det synspunkt, at det er lidt sjovt, når man betænker, hvad hr. Peter Skaarup f.eks. har udtalt til Ritzaus Bureau i går omkring behovet for en revurdering af den danske overgangsbestand, og når man i øvrigt tænker på den kritik, hr. Peter Skaarup rejste her i debatten af den tidligere regering, og at det,

der lige pludselig er det, undskyld udtrykket, saliggørende for Dansk Folkeparti, er, at vi får så bredt et flertal omkring en vedtagelse her i Folketinget i dag, og at specielt Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre skal stå bag. Men det være blot noteret.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Keld Albrechtsen for en kort bemærkning og derefter hr. Skaarup.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det forekommer mig, at hr. Skaarup ikke rigtig har fået læst det forslag til vedtagelse, som hr. Holger K. Nielsen og jeg har fremsat, hvori der indeholdes en fordømmelse af terrorhandling. Vi fordømmer terrorhandling, det kan da ikke være mere tydeligt. Jeg kan ikke rigtig forstå, hvordan det skulle kunne misforstås. Så det er i enhver henseende dækket ind i det forslag, vi har fremsat.

Så mener hr. Skaarup, at jeg ikke har talt blidt om Israel. Jamen jeg er f.eks. ikke begyndt at holde tale om den israelske ambassadør her i Danmark og den provokation, Israel begår over for Danmark ved at udpege en mand som ambassadør, der åbenlyst går ind for brug af tortur i forhør. Det nævnedes jeg ikke i min tale. Jeg kunne desværre have nævnt en liste så lang, så Folketingets taletid aldrig ville have tilladt det. Men det gjorde jeg ikke. Det vil jeg da gerne bede hr. Skaarup anerkende.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Det er rigtigt nok, at hr. Keld Albrechtsen ikke begyndte at diskutere Israels ambassadør, men vi kunne også få nok at gøre her i Folketinget, hvis vi hver gang, et land udnævner en ambassadør, skal lave protestnoter og nægte at modtage ham, som Enhedslisten ville i sin tid.

Men jeg vil fastholde, at det forslag til vedtagelse, der er kommet fra Enhedslisten og SF, er meget ensidigt. Jeg kan finde ting i alle de syv punkter, hvor Israel bliver udsat for heftig kritik. Man vil overbringe Israel en utvetydig protest, står der i punkt 1. Punkt 2: Man vil lave en observatørmission, noget, som Israel har udtalt sig imod, så længe der ikke er en fredsslutning dernede. Punkt 3: Israel må rømme alle besatte områder. Der skal oprettes en palæstinensisk stat, der nævnes ikke nogle garantier for Israels sikkerhed i den forbindelse. Der skal være et stop

for etablering af jødiske bosættelser. Man skal øge støtten til selvstyreområderne. Det bliver så gentaget i punkt 7. Man skal kræve at se på associeringsaftalen igen.

Kl. 14.20

Det er jo stort set alle de punkter, som var i den vedtagelse fra sidste gang, vi havde debatten i Folketinget. Det er stort set en gentagelse af de punkter, plus at man går lidt længere. Det er ensidigt. Jeg tror, alle er klar over, det er en meget ensidig kritik, og det er ærgerligt, at der er partier herinde i Folketinget, der vil acceptere så ensidige ord.

Med hensyn til det, som hr. Jann Sjursen siger, tager vi det egentlig ud fra, at det vil være vigtigt, hvis Danmark skal yde en indsats her, at vi har en relativt bred mulighed for at agere i sidste halvårsperiode, og at Folketinget rimelig bredt er enige om det her. Det så vi som vigtigere end at få skrevet noget i teksten, som regeringen egentlig siger de vil gøre, nemlig at revurdere den danske bistandsindsats.

Det blev sagt meget klart i udenrigsministerens tale, at det vil man gøre. Man vil kigge på politistøtten f.eks., og det er også noget, Kristeligt Folkeparti har været indstillet på. Så jeg synes faktisk, det har været det vigtigste, det har for vores vedkommende overtrumpet det andet, for vi får det samme.

Vi tror i øvrigt, at vi har mulighed for at holde regeringen rimelig godt i snor, når det gælder bistandsindsatsen mere generelt, ulandsbistand og sådan nogle ting. Det håber vi da på.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Keld Albrechtsen og hr. Jann Sjursen for deres tredje og sidste korte bemærkning til hr. Skaarup.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må altså bare sige, at nu løber det helt af sporet for hr. Peter Skaarup ved læsningen af det forslag, hr. Holger K. Nielsen og jeg har fremsat.

Nu mener hr. Peter Skaarup, at det er forkert, at vi under henvisning til FN's resolutioner skriver, at Israel må rømme alle besatte områder. Er Dansk Folkeparti nu uenig i det? Det er elementær folkeret, der står dér. Når der henvises til resolutioner, så siger hr. Peter Skaarup, at der ikke står noget om Israels sikkerhed. Jo, Israels sikkerhed garanteres i de resolutioner.

Jeg er nødt til at sige, at hr. Peter Skaarup simpelt hen ikke har sat sig ind i det forslag, han kritiserer. Derfor bliver det helt usammenhængende og uden hoved og hale, det, hr. Peter Skaarup kommer herop på talerstolen og oplyser om indholdet i det forslag, SF og Enhedslisten har fremsat. Det er jeg altså nødt til at sige.

Jeg vil meget anbefale, at Dansk Folkeparti bruger lidt tid på at gennemlæse vores forslag og så i hvert fald udlægger det rigtigt eller spørger os, hvordan det skal forstås, hvis man ikke helt har set dybden i det.

Jeg må sige, at hr. Peter Skaarup fejludlægger og misfortolker det forslag, vi har fremsat, og jeg håber ikke, det er i ond hensigt, men det er det, han gør.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Nu skal jeg ikke blande mig så meget i diskussionen mellem den anden forespørger og så hr. Peter Skaarup, men jeg synes da i øvrigt, at hvis hr. Peter Skaarup vil læse det forslag, han selv er medforlagsstiller til, så står der jo da en hel del af de ting, som han sagde før var noget skidt i forhold til Enhedslistens forslag.

Men jeg vil så medgive hr. Peter Skaarup, at det står i en anden sammenhæng, og den måde, det bliver præsenteret på i såvel Kristeligt Folkepartis forslag som det forslag, som et flertal af partierne har fremsat, er en helt anden end måden, det blev fremstillet på i november 2000. Men jeg synes måske alligevel, at det kunne være et studium værd for hr. Peter Skaarup sådan at forvise sig selv om, hvad der helt præcis står.

Det sidste, jeg så skal sige til hr. Peter Skaarup, er i forhold til, hvilke forslag man nu engang støtter. Det er fair nok, at man vil have en bred vedtagelse. Jeg synes bare, at den kritik, man senere har udøvet, er interessant, når man tænker på, hvordan hr. Peter Skaarup og Dansk Folkeparti forholdt sig ved debatten i november 2000 – man stemte direkte imod et forslag til vedtagelse. I dag er det altafgørende, at der står et bredt flertal bag forslaget til vedtagelse. I 2000 var det åbenbart ret ligegyldigt.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Peter Skaarup. Derefter er der noget, der tyder på, at vi er tilbage i ordførerrækken og fru Gitte Seeberg.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg synes egentlig, at hr. Jann Sjursen prøver på at opfinde nogle urimeligheder, for jeg synes, vi er meget enige. Når jeg i dag synes, det er vigtigt, at der er et bredt flertal, er det jo, fordi Danmark her har en enestående mulighed, fordi vi netop har formandskabet i EU i andet halvår, plus det faktum, at vi har at gøre med noget, der kan bruges til noget, altså en afbalanceret kurs.

Problemet i 2000 med den vedtagelse, som den daværende regering fremsatte, var jo – og det var vi jo enige om i Kristeligt Folkeparti og Dansk Folkeparti – at den var så ensidig, så derfor var den umulig at redde og få et bredt flertal for.

Kl. 14.25

I øvrigt var der ikke nogen forhandlinger, der var ikke nogen samtaler omkring det. Det var bare noget – sådan som vi opfattede det i hvert fald – der blev fremsat, og så havde man nærmest efter krav fra SF og Enhedslisten taget det ting med, som de gerne ville have.

Så det var det, der var hovedproblemet i det, og det bringer mig over til det, som hr. Keld Albrechtsen siger. Der er jeg så enig med hr. Jann Sjursen i, at problemet her jo netop er, at der i den vedtagelse fra SF og Enhedslisten ikke er taget hensyn til Israels sikkerhed. Det nævnes der ikke noget om nogen steder. Der nævnes ikke nogen steder, at man vil gribe ind over for »Karine A«, altså terrorskibet med massevis af potentielle terrorbomber undervejs til selvstyreområdet, som vel ikke skal bruges til andet, end at man skal lave nye selvmordsbomber mod Israel. Det nævnes der ikke et ord om. Det er jo det, der har været problemet hele tiden, og som igen er problemet.

Faktisk står der i det forslag til vedtagelse, som regeringen og Dansk Folkeparti støtter, også Socialdemokratiet og De Radikale, klare kritiske ord til Israel: Man skal indstille likvideringerne, man skal trække sine militære styrker tilbage, man skal ophæve lukningerne.

Omvendt er der i Enhedslistens forslag ikke et ord med tilsvarende modsat fortegn om palæstinensersiden. Det er det, der er problemet, den ensidighed, som var der tidligere, og som nu er hos SF og Enhedslisten.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Gitte Seeberg som ordfører.

Gitte Seeberg (KF):

Den tragiske konflikt i Mellemøsten har ofte været genstand for debatter her i salen, og det bliver næppe sidste gang, det sker. For umiddelbart er der desværre ikke nogen løsning i udsigt.

Jeg takker for udenrigsministerens redegørelse for regeringens planer. Det Konservative Folkeparti hilser med tilfredshed den balance og den præcisering af den danske holdning, der er blevet udtrykt her i udenrigsministerens tale.

Siden de intense fredsdrøftelser i Camp David i sommeren 2000 mellem USA, Israel og PLO har udviklingen taget en markant negativ drejning. Den palæstinensiske intifada og de israelske reaktioner er et tydeligt bevis på, hvor fastlåst konflikten er.

Men det behøver ikke at betyde, at der ikke kan være håb forude. Forudsætningen er, at begge parter udviser vilje til at nå frem til en forhandlingsløsning, for det er den eneste vej frem. Der er ingen militær løsning på konflikten, og det ved de implicerede parter, selv om man indimellem godt kunne få det modsatte indtryk.

En varig og holdbar løsning forudsætter, at både Israel og palæstinenserne sikres retten til at leve i fred og sikkerhed uden daglige trusler om terroraktioner og militære indgreb.

Jeg hilser med tilfredshed, at den nye regering vil gøre et aktivt stykke arbejde for at fremme fredsprocessen. Skiftende EU-formandskaber har i en årrække haft fredsprocessen på dagsordenen. Det er den stadig, men en fornem ambition for et dansk formandskab kunne være at gøre en forskel her. Planen om en særlig konference på Louisiana her i foråret forud for formandskabsperioden kan være et godt udgangspunkt.

Skal vi nå videre i den kvæstede fredsproces, stiller det selvfølgelig et krav til alle parter i konflikten. De mange palæstinensiske terrorangreb må uden tøven bringes til ophør, og det samme må de militære operationer i selvstyreområderne.

Det rækker ikke med ord og løfter. Der må konkret handling til. Selv om det er tydeligt, at PLO-lederens autoritet ikke er lige stor hos alle palæstinensiske grupper, må han gøre alt, hvad han og den palæstinensiske myndighed formår, for at slå ned på de mange terroraktioner og bringe de skyldige for retten.

Men så må PLO-lederen også gives mulighed for at kunne agere i forhold til selvstyreområderne. Hans såkaldte husarrest i Ramallah giver ham i nogen udstrækning udadtil et unødven-

digt alibi, hvad også nedbrydelsen af den palæstinensiske infrastruktur gør.

Også den israelske regering må vise tilbageholdenhed. Ellers vil voldens onde cirkel fortsætte ukontrolleret til glæde for ingen og til skade for alle.

Det er ofte sagt, at der påhviler den stærkeste part i konflikten et særligt ansvar, og det er jeg også overbevist om at Israel er indstillet på at tage, hvis betingelserne er til stede.

Israel er det eneste demokratiske land i en region, der ikke just er forvænt med frie valg, demokratiske styreformere og åben meningsdannelse. Derfor er Det Konservative Folkeparti også tilfreds med, at vi i dag får mulighed for at henvise til bl.a. Mitchellrapportens anbefalinger og de resolutioner fra FN's Sikkerhedsråd, der forudsætter, at en ny palæstinensisk statsdannelse skal hvile på et demokratisk grundlag.

Kl. 14.30

Samtidig må Israel erkende, at bosættelsespolitikken skal ændres. Hvis der skal skabes et grundlag for reelle fredsforhandlinger på ny, må der ske en fastfrysning. Der må etableres en gensidig tillid mellem parterne, så der kan skabes et forhandlingsklima, der kan bane vej for en varig løsning, der jo som bekendt også må indebære en afklaring af Jerusalems og bosættelsernes fremtidige status.

Vi håber derfor, at parterne i første omgang kan blive enige om at lade en international overvågningsenhed få adgang til området, men det er naturligvis en forudsætning for en sådan overvågningsmekanismes muligheder for at fungere, at både Israel og den palæstinensiske myndighed accepterer initiativet.

Regeringens melding om, at man vil fortsætte bistanden til Vestbredden og Gaza, er vi tilfredse med. Men Det Konservative Folkeparti er også enig i, at der er behov for at målrette bistanden i større udstrækning mod de menige palæstinensere, således at fattigdomsbekæmpelse kommer mere i fokus. Vi kan også støtte ideen om en donorkonference, der bl.a. må se på, hvorledes man kan sikre, at bistandsmidlerne i fremtiden bliver anvendt mere effektivt og målrettet.

De seneste måneders ødelæggende optræning af konflikten har øget behovet for udenlandsk økonomisk bistand i lyset af den stærkt svækkede palæstinensiske økonomiske situation. Også her må der ske en skærpet prioritering af den måde, hvorpå midlerne anvendes, ligesom den løbende kontrol må øges.

Det Konservative Folkeparti støtter det forslag til vedtagelse, som vi selv er medforlagsstillere til.

Holger K. Nielsen (SF):

Den konflikt, vi nu har oplevet siden den 20. september 2000, Al-Aqsa-intifadaen, bliver stadig mere tragisk, og den har jo udviklet sig til en rejse direkte mod afgrunden. Der er tilsyneladende ingen returbillet. Der er en djævelsk logik i konflikten: Aktioner fra den ene part medfører gengældelsesaktioner fra den anden part, som igen medfører gengældelse fra den første part osv., osv.

Lad os sige det så klart, som det kan siges: Terrorhandlinger og terrorisme, hvor uskyldige civile bliver ofre i en konflikt, kan under ingen omstændigheder accepteres. Og det er ligegyldigt, hvor de finder sted i verden, og hvem der står bag dem – det være sig palæstinensiske selvmordsbombemænd, som mejer et selskab ned, eller et israelsk militær, der lader civile undgælde i det, der bedst kan karakteriseres som statsterrorisme.

Terrorisme og terrorhandlinger må vi tage afstand fra, ligegyldigt hvem det er, og hvor det foregår.

Lad os sige det lige så klart til en indledning: Staten Israel har ret til at eksistere bag sikre grænser, og ligesom andre stater har den ret til at tage forholdsregler, som gør dette muligt. Man kan diskutere den måde, staten Israel blev oprettet på – den debat deltager vi gerne i – og de etniske udrensninger, der var en konsekvens af oprettelsen af staten Israel, det flygtningeproblem, der blev skabt, men det ændrer ikke ved, at staten Israel eksisterer, og at den israelske befolkning naturligvis har ret til at leve et liv i tryghed, ligesom andre befolkninger har.

Men så skal det også siges, at sådan som vi ser det, er det Israel, der bærer hovedansvaret for, at situationen er optrappet og er kommet helt ud af kontrol.

Det er, som om man ofte glemmer, at det jo var Sharon, der med sin vandring på Tempelbjerget den 20. september var den direkte årsag til, at det her startede. Fra Sharons side var det en kynisk aktion, der udelukkende havde til formål at hjælpe ham i valgkampen mod Barak. Sharon havde brug for en konflikt med palæstinenserne, den konflikt fik han, ved at han blev den gnist, der antændte bålet den 20. september. Og desværre fik han jo ret i, at konflikten hjalp ham i valgkampen.

Kl. 14.35

Det er klart nok, at de dybere årsager til konflikten ligger i nogle andre forhold og ikke bare i, at Sharon gik derop den dag og antændte bålet. De ligger i, at den palæstinensiske befolkning levede og lever i en håbløs social situation.

Der var mange mennesker, også her i Danmark, der fik et håb med Oslofredsprocessen, som gik i gang, et håb om, at nu begyndte parterne endelig at tale med hinanden og acceptere den soleklare ret, der er for begge parter til at kunne leve bag sikre grænser, både for den israelske befolkning til at kunne have en stat og for palæstinenserne til, at de også skulle have en stat, som er levedygtig, og hvor de kan leve i sikkerhed.

Den proces blev sat i gang i Oslo. Et af problemerne var, at så mange ting var uløste, så mange ting skulle fyldes ud hen ad vejen, og ikke mindst, at der ikke var et direkte forbud mod, at Israel kunne fortsætte sin bosættelsespolitik. Det er i høj grad her, man har set en årsag til, at der er kommet en frustration hos palæstinenserne.

De troede, at man var gået i gang med en positiv proces; de så, at israelerne misbrugte situationen til at udbygge deres bosættelser, ikke mindst omkring Jerusalem, på en helt, helt forkert, ulovlig måde. Samtidig hermed kunne de se, at deres egne myndigheder ikke fungerede særlig godt.

Vi skal kritisere Arafat for hans udemokratiske måde at fungere på og den mangel på effektivitet, der også er hos de palæstinensiske selvstyremyndigheder, som jo i første række er gået ud over den almindelige befolkning i Palæstina, som levede og lever under fuldstændig håbløse sociale forhold, med daglige ydmygelser, med en besættelsesmagt, der kontrollerede og tjekkede den og ikke gav den mulighed for at leve et værdigt liv, som havde ret til at trænge ind, hvor den ville trænge ind, som lavede sine egne fine veje mellem bosættelserne, hvor den ene del af befolkningen ikke måtte bevæge sig osv., osv. Og den proces fortsatte bare, uden at der var nogen ende på det.

Det satte gang i konflikten, og da så Sharon vandt valget sidste år, kunne man kun se, at det her ikke rigtig kunne få nogen ende.

Vi skal sige det direkte, og jeg forstår ikke, at den danske regering ikke vil sige det direkte: Sharon er et selvstændigt problem i det her. Sharon ønsker ikke fred med palæstinenserne. I hele Sharons liv har han konsekvent bekæmpet palæstinenserne. Han stod bag massakrerne i Sa-

bra og Shatila. I alt, hvad han har sagt og skrevet, fastholder han en religiøs ret for Israel til at have Judæa og Samaria, som han kalder Vestbredden, som helligt israelsk land. Det er hans mål. Det er ikke en fred for land-proces, det er en fredsproces på hans betingelse, med andre ord, at palæstinenserne skal makke ret i forhold til, hvad den israelske regering forlanger.

Da man fik debatten op om den tidligere udenrigsminister sidste år, som gik ud og kritiserede Sharon, så synes jeg, at det for en gang skyld var positivt, at her var der en udenrigsminister, her var der pludselig en stemme i dansk udenrigspolitik, det var ikke bare bureaukrati og formler, det var et menneske, som gik ind og sagde: Her er et problem, her er en mand, der er villig til at sætte en region i brand for at leve op til sine egne syge forestillinger om et Storisrael, hvor palæstinenserne måske bare kunne leve i nogle bantustans, men ellers skulle undertrykkes konsekvent.

Det blev der sagt noget imod, og jeg kan ikke forstå, hvordan politikerne her i Folketinget kan forbigå det aspekt. Det er ikke nævnt tidligere i dag fra regeringen, at Sharonregeringen, at hr. Sharon i sig selv er et problem i forhold til, at man kan få en løsning på det her.

I stedet dæmoniserer man Arafat. Man kører konsekvent en hetzkampagne mod Arafat:

»Arafat skal stoppe det«, »det er Arafats problem«, »det er Arafats ansvar, at alt det her foregår«. Det er endda kommet så vidt, at man siger, som Barak sagde det her for nylig i USA, at Arafat er terrorist. Man sammenligner Arafat med bin Laden og mener, at man så har mulighed for at bruge de samme metoder, som USA bruger i Afghanistan, over for palæstinenserne.

Kl. 14.40

Med andre ord, en dæmonisering af en mand, der jo ikke har mulighed for reelt at sætte ind, når befolkningen ikke kan se nogen fremtid for sig, og som jo ydermere mister muligheden for at gøre noget som helst, fordi han sættes i husarrest.

Hvordan skal en politisk leder overhovedet kunne gøre de her ting, der forlanges af ham, når han sidder i husarrest, når han fratages enhver ret til at bevæge sig? Ikke engang julemessen i Bethlehem måtte han gå til. Han er frataget enhver mulighed, hans politistationer bliver smadret, infrastrukturen bliver smadret. Der er fuldstændig fri mulighed for, at israelske militærfolk kan gøre stort set, hvad de vil, også i øv-

rigt tit uden om de officielle ting, de har lov til at gøre.

Derfor vil vi advare imod den dæmonisering og se det her som et socialt problem, et nationalt problem, et politisk problem, der skal løses.

I den sammenhæng er det vigtigt, at EU kommer på banen. Vi er stærkt tilhængere af, at EU får en mere offensiv politik i denne her konflikt. Vi har været inde på det tidligere i dag. USA er den stærke part, og man kommer nok ikke uden om USA, hvis der skal forestilles en reel løsning på det. Men det er vigtigt, at EU kommer ind, lægger pres på USA, lægger pres på parterne og bruger alle de politiske midler, der måtte være, til at man kan få gang i den her fredsproces.

Vi ser heller ikke nogen mulighed for, at man får løst det her, medmindre der kommer en uafhængig part ind, helst en FN-styrke eller i hvert fald en observationsstyrke. Jeg forstår simpelt hen ikke, at det kan være rigtigt, at Israel skal have vetoret i forhold til det i al evighed. I alle andre konflikter i verden er det altså ikke muligt for en regering at forbyde det internationale samfund at reagere, hvis der sker grove overtrædelser af menneskerettighederne. Milosevic ville ikke have, at man greb ind. Det gjorde man alligevel.

En lang række andre steder har regeringer vendt sig mod, at det internationale samfund skulle blande sig. Jeg troede, vi var kommet i en situation, hvor det internationale samfund så på de politiske problemer og tog det her alvorligt. Derfor er vi nødt til at sige: De her slagterier vil fortsætte, den her konflikt vil fortsætte med vidtgående konsekvenser, medmindre FN får en stærkere rolle, medmindre vi får en tredjepart ind til at skille parterne ad.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Det er to korte spørgsmål til hr. Holger K. Nielsen.

I forhold til din gennemgang omkring Sharon kan man være enig eller uenig, men jeg synes jo, at du mangler ...

Første næstformand (Svend Auken):

Undskyld, men man tiltaler ikke medlemmet direkte.

Troels Lund Poulsen (V):

Undskyld.

Jeg ville gerne have en forklaring på hr. Holger K. Niensens syn på Arafat, den savner jeg.

Derudover vil jeg bede hr. Holger K. Nielsen om også at komme med en holdning til, hvordan hr. Holger K. Nielsen ser på de overgreb, palæstinenserne har gjort.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jamen jeg er ikke nogen stor beundrer af Arafat. Arafat har ikke noget demokratisk sindelag, og den måde, den gamle PLO-ledelse håndterer de her ting på, er bestemt kritisabel, ikke mindst i forhold til befolkningen.

Men man skal bare være klar over, at Arafat er det kort, man kan forhandle med i øjeblikket. Hvis han ikke er der, vil der være langt mere yderligtgående kræfter, som man skal forholde sig til. Derfor vil jeg sige, at alle jo er enige om, på trods af at Arafat bestemt har mange kritisable ting også i sin fortid, at hvis der skal en forhandlingsløsning i gang, er man nødt til at forhandle den med Arafat.

Omkring de overgreb, der blev nævnt: Jamen det har vi kritiseret adskillige gange, jeg sagde det i øvrigt også i min tale, og vi har kritiseret det adskillige gange. Den måde, man har eksekveret dødsstraf på, den måde, man håndterer demokrati på i det palæstinensiske område, er i allerhøjeste grad kritisabel. Men det bortforklarer ikke, at nøglen til løsningen er den israelske politik. Israel er den stærke part, og det er Israel, der er nødt til at ændre den undertrykkelsespolitik, man fører over for palæstinenserne.

Kl. 14.45

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Så vil jeg gerne spørge hr. Holger K. Nielsen, hvorfor det ikke fremgår af forslaget til vedtagelse, at hr. Holger K. Nielsen og hr. Keld Albrechtsen har en kritisk holdning til det, palæstinenserne har gjort i konflikten.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Det kunne det såmænd godt, så hvis hr. Troels Lund Poulsen vil stemme for det, hvis vi ændrer det, skal vi gerne gøre det. Men man kan skrive alt muligt i sådan nogle vedtagelsesforslag.

Vi har sagt helt klart, at naturligvis skal palæstinenserne også overholde demokratiske regler, at de ikke må foretage overgreb mod befolkningen, og at de skal respektere almindelige menneskerettigheder. Der skal ikke være nogen tvivl om, at det mener vi, men flertallet af partier har

jo heller ikke skrevet alt i deres forslag til vedtagelse.

Men lad mig sige det helt, helt klart: Vi respekterer staten Israel, vi er imod terrorisme i enhver afskygning – det står også i vores forslag til vedtagelse – og vi tager også afstand fra de udemokratiske ting, der måtte foregå i det palæstinensiske område.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Så vil jeg godt sige til hr. Holger K. Nielsen, at da det lader til, at hr. Holger K. Nielsen og undertegnede er enige, vil jeg bare opfordre hr. Holger K. Nielsen til at stemme for det forslag, som Venstre sammen med andre partier har fremsat.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg kan oplyse over for Folketinget, at vi vil undlade at stemme til det forslag. Det er bedre, end vi kunne have frygtet, men vi synes stadig ikke, der er balance i det. Der mangler faktisk en mere kraftig kritik af den israelske regering, og i forhold til den tidligere vedtagelse fra november 2000 synes vi, der er tale om et tilbageskridt. Det er ikke et voldsomt stort tilbageskridt, jeg synes, det kunne have været langt, langt værre. Men det er ikke godt nok, det er et tilbageskridt i forhold til den tidligere vedtagelse, og derfor vil vi undlade at stemme til de øvrige partiers forslag til vedtagelse.

Niels Helveg Petersen (RV):

Lad mig allerførst sige tak til udenrigsministeren for besvarelsen. Jeg synes, det var en god besvarelse, jeg synes, den var afbalanceret.

Baggrunden for debatten er så trist, som den kan være. Voldsspiralen i Mellemøsten ser ud til ikke at have nogen ende. Vold fra én side følges af vold fra den anden side, og så fremdeles; vold og hævn afløser hinanden med det helt forudsigelige resultat, at ekstremister i begge lejre styrkes, og de moderate kræfter med vilje til forhandling og udsoning bliver stadig mere svækkede. Dermed svækkes også mulighederne for at få fredsprocessen tilbage på sporet igen, for hvad der måtte være tilbage af tillid mellem parterne ser ud til til stadighed at blive stadig mindre.

I ugerne lige efter den 11. september 2001 opstod der et vist håb om, at der nu ville blive lagt ekstra pres på parterne for at skabe en form for

gennembrud. Der var et håb om, at det kunne ske, og samtidig så det også ud, som om både USA, Rusland, EU og andre var enige om, at som led i den langsigtede forebyggelse af terrorismen var det nødvendigt at få fredsprocessen tilbage på sporet. Men dette spinkle håb, der skabtes i ugerne efter den 11. september, er siden blevet gjort grundigt til skamme.

Men selv om situationen altså til stadighed ser ud til at bevæge sig fra slemt til værre, er det alligevel nødvendigt at fortsætte fredsbestræbelserne. Der er ikke noget alternativ på længere sigt end en genoptagelse af fredsprocessen. Alt andet fører kun længere tilbage og ødelægger mulighederne yderligere.

KL 14.50

Grundlaget for forhandlinger om fredsprocessen er selvfølgelig de relevante sikkerhedsrådsresolutioner og Mitchellrapportens anbefalinger, og sigtet er jo også klart. Sigtet er at respektere Israels ret til at leve i fred og sikkerhed inden for internationalt anerkendte grænser og palæstinensernes ret til at oprette og leve i en selvstyret, uafhængig og demokratisk palæstinensisk stat. Det er sigtet for de bestræbelser, som Danmark må forfølge bilateralt og især – jeg understreger især – i den kommende tid inden for EU.

Danmark er allerede medlem af trojkaen, og fra den 1. juli i år bliver det Danmarks opgave at lede arbejdet i EU med at finde frem til fælles standpunkter og initiativer i mellemøstkonflikten. Det er derfor også fantastisk vigtigt, at der her i Folketinget er enighed om den linje, der skal føres. Det er vigtigt, at vi står sammen, for at Danmark kan løse den opgave bedst muligt, og sandelig om ikke også den erkendelse ser ud til at brede sig her i Folketinget.

Jeg var lige ved at tro, at jeg hørte helt forkert, men jeg gjorde det ikke, da jeg hørte hr. Peter Skaarup henvisne til vigtigheden af, at Danmark nu stod sammen, fordi vi skulle have formandskabet i EU. Jeg tror, det er den første EU-positive ytring, jeg har hørt hr. Peter Skaarup fremsige, så jeg synes, det er en bemærkelsesværdig dag i vores EU-debat.

Også SF – det er ikke så overraskende – men sandelig også hr. Keld Albrechtsen skriver under på, at EU nu skal spille en mere aktiv rolle. Det hører også til sjældenhederne, vi hører hr. Keld Albrechtsen fremhæve, at EU kan spille en positiv og aktiv rolle, men jeg takker for begge disse udsagn. Det er også godt for den støtte, der bør være til Danmark under formandskabet.

Hvis man skal nå ud af den nuværende for-tvivlende situation, stiller det krav til begge sider. Palæstinenserne må tage effektive skridt til at bekæmpe vold og terror, og Israel må opfylde en række krav: indstille likvideringer, trække tropperne tilbage fra selvstyreområderne, selvfølgelig også fra Ramallah, hvor Arafat i dag holdes som fange i sin egen by og sit eget hjem. Vi må som det første skridt fastfryse bosættelserne, som lægger gift for fredsbestræbelserne, og Israel må holde op med at ødelægge infrastrukturen i selvstyreområderne, f.eks. den af EU finansierede lufthavn i Gaza.

Jeg vil gerne sige tak til ministeren for hans bemærkninger om Louisianaprocesen. Louisiana processen er jo et forsøg på at skabe dialog mellem de civile arabiske samfund og Israel. Man må nok sige, at det er blevet vanskeligere end nogen sinde at sætte en sådan dialog i gang, men det er altså også blevet vigtigere end nogen sinde, og derfor vil jeg kun opfordre regeringen til at følge det spor og gøre alt, hvad den kan for at afsøge alle muligheder for at bringe også Louisiana processen i gang igen.

Der er et enkelt punkt, der skiller her i debatten, bl.a. mellem det forslag til vedtagelse, hr. Jann Sjursen har fremsat, og det, som en række partier har fremsat; det er spørgsmålet om Danmarks bistandspolitik til selvstyreområderne. Regeringen er jo – det ved vi – i gang med en større gennemgang af hele vores ulandsbistand, og jeg må sige, at for Det Radikale Venstres vedkommende finder vi det uhensigtsmæssigt på dette tidspunkt og i denne debat at pille et enkelt element ud af bistandspolitikken og fremhæve det ganske særligt. Det synes jeg ikke er passende og hensigtsmæssigt på dette tidspunkt, hvor vi venter på regeringens udspil til en samlet besparelse på og revision af vores bistandspolitik, som jeg i øvrigt beklager.

Jeg kan anbefale, at man stemmer for det forslag til vedtagelse, som en række partier, herunder Det Radikale Venstre, har fremsat.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg vil sige tak til hr. Niels Helveg Petersen og også sige tak for en udmærket tale i det hele taget, selv om der nok var ting, man kunne være uenig i; men jeg vil lige kommentere det om EU's rolle.

Grunden til, at vi siger, det er vigtigt at have et rimeligt bredt flertal, er, at det er da i hvert fald

bedre end et meget snævert flertal. Indholdet er det vigtigste, men det næstvigtigste kan være, at der er et meget bredt flertal for det, der bliver tale om. Grunden til det er jo netop, at Danmark har formandskabet i EU i det kommende halvår, og derfor kan det jo godt være, at vi via EU kan komme til at spille en rolle.

Men jeg vil samtidig sige, at vi har måske ikke de store forhåbninger om, at EU i sig selv vil kunne fremtvinge en løsning. Det kræver begge parter opbakning, det kræver også, at USA er indstillet på at medvirke, men det kræver også en opfølgning, og her tror jeg, at Danmark måske kan spille en selvstændig rolle, også efter det halve år. Det er i den sammenhæng, det skal ses.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne kvittere for hr. Niels Helveg Petersens bemærkning vedrørende EU, og jeg vil gerne understrege, at når der er noget godt at sige om EU, så skal det siges. Det er ikke så tit, man får den mulighed, men faktisk har EU jo spillet en helt anderledes rolle i Mellemøsten end USA, og det lægger vi vægt på i Enhedslisten, når vi skal bedømme denne sag.

Så vil jeg bare sige til hr. Niels Helveg Petersen, at når jeg skal være helt ærlig, tror jeg måske ikke, at hr. Peter Skaarups bemærkninger om EU-formandskabet er helt så oprigtigt ment som Enhedslistens. Jeg tror nemlig i virkeligheden, at det, hr. Peter Skaarup går efter med sin bemærkning om det danske formandskab, er at gøre Danmark fodslæbende i EU med hensyn til en aktiv håndhævelse af f.eks. associeringsaftalen, hvorimod Enhedslisten går ind for, at EU aktivt skal kræve associeringsaftalens bestemmelser overholdt. Når man kommer ned under overfladen, tror jeg, jeg kan sige til hr. Niels Helveg Petersen, at det faktisk er Enhedslisten, der mest aktivt går ind for, at EU skal endnu mere på banen i denne sag.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det udenrigsministeren, hvis han ønsker det.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg vil godt sige tak for den brede opslutning bag regeringens politik i Mellemøsten. Jeg siger tak for den gode debat, der har været, og jeg skal komme med nogle enkelte bemærkninger til den.

Hr. Jann Sjursen kan ikke stemme for flertallets forslag til vedtagelse; så vidt jeg forstår, er hr. Jann Sjursen i hvert fald ikke medforslagsstiller i hvert fald til forslaget. Han hæfter sig ved revideringen, som er nævnt i hr. Jann Sjursens eget forslag til vedtagelse:

Jeg sagde i min tale på regeringens vegne, at vi vil indstille hjælpen til Mellemøsten til en revidering. Det kan jo ikke komme bag på nogen, fordi jeg tidligere – også ved debatten i november 2000 – anførte, at støtten til politi og domstole ikke forekom mig at være særlig relevant. Jeg har også bemærket, at domstolene ikke er uafhængige – lovgrundlaget foreligger ikke – og politiet har ikke optrådt på den måde, man må forvente. Den måde, de har optrådt på hver eneste gang, er ikke forenelig med fredsprocessen.

Dertil kommer så, at det ikke er ret mange af pengene, der er blevet anvendt. Det vil sige, at der har været parkeret en masse millioner, som ikke har kunnet anvendes, og så gør det måske større gavn at bruge de penge til at sikre kampen mod fattigdommen, til jobskabelse i Gazaområdet og til kommuneudviklingen.

Det, vi vil gøre, er at revidere bistanden, og jeg er fuldstændig enig med hr. Niels Helveg Petersen i, at det jo er et spørgsmål for sig selv senere, og det tager vi så i forbindelse med bistandsarbejdet. Men der finder altså en revidering sted, og det er også min opfattelse, at overgangsbistanden kan vi godt give længere, end den blev afsat til, før vi trådte til.

En revidering har jo noget at gøre med at sørge for, som jeg også sagde i min tale, at pengene kommer derhen, hvor de gør størst nytte. Det gør de ved at blive brugt til bekæmpelse af fattigdom og ikke ved at blive parkeret hos politi og domstole, og her må jeg sige, at min forgænger anvendte heller ikke ret mange penge til det, for det var ikke muligt at komme i gang med nogen af projekterne. Derfor synes jeg, at de gør mere nytte ved at gå ind i fattigdomsbekæmpelsesprojekter og jobskabelsesprojekter.

Der finder altså en revidering sted, og det er også en bekræftelse over for hr. Peter Skaarup. Det er jo hr. Peter Skaarups mening, at der skal ske en revidering, og den sker også.

Kl. 15.00

Hr. Keld Albrechtsen spørger: Lægges der pres på Israel? Ja, det gør der da. Politiken har i dag bragt et eksempel fra i går om, at de ødelæggelser, Israel har foretaget af en lang række bygninger og installationer, som er lavet for EU-

midler, bl.a. danske midler, begynder man efterhånden at sende regning for. Det er ikke færdigopregnet, men der er foreløbig ødelagt for 148 mio. kr., selvfølgelig ikke danske kroner alle sammen.

Alle disse installationer er udført i forlængelse af Shimon Peres' ønske efter Osloprocessen om, at vi bidrog til en etablering af infrastrukturen i det palæstinensiske område. Når vi så har fulgt Israels anmodning, er det jo ikke særlig smart, at de derefter smadrer den, og det er et emne, der kommer op på udenrigsministrenes møde på mandag, hvor vi skal gøre indstillingen over for Israel færdig.

Så kom hr. Keld Albrechtsen ind på, om vi står tvivl om selvstyrets troværdighed. Det mener jeg ikke vi gør. Vi konstaterer, at der er tvivl om selvstyrets troværdighed. Enten kender Arafat jo godt f.eks. sagen om »Karine A«, og så er det jo ganske alvorligt, eller også kender han den ikke, og så er det egentlig også ganske alvorligt. Det vil sige, at enten kan han styre de ekstremister, der laver selvmordsattentaterne, og så er det meget alvorligt, eller også kan han ikke, og man kan vel ikke lave nogen fredsftale med en mand, der ikke kan styre sit folk. Derfor er der skabt tvivl om hans troværdighed, for han er faktisk ikke til at gennemskue.

Så kan man på den anden side sige, og det er også et rigtigt argument: Jamen hvordan skal han kunne levere en vare, når han er spærret inde i Ramallah, og når hans autoritet bliver undermineret af israelske tropper, der bevæger sig ind og ud af selvstyreområderne? Det er et helt rigtigt argument, og derfor er der også to sider af sagen, som vi også siger i dagsordenen: Israelerne skal trække sig ud af selvstyreområderne, skal give Arafat mulighed for at udøve sit styre og vise sin autoritet ved at foretage de arrestationer han skal foretage og den retsforfølgelse, han skal foretage. Gør han ikke det, er hans troværdighed svækket, men man er jo altså også med til at gøre det vanskeligere at bygge troværdigheden op, når man ikke giver ham mulighed for det. Det er en ond cirkel, man bevæger sig ind i.

Vi er fremme ved snorene, og jeg vil godt sige noget i forbindelse med hr. Mogens Lykketofts glimrende tale. Hr. Lykketoft sagde, at vi må presse på for at få parterne til at finde tilbage til Taba, og det er jeg enig i. Forhandling er nemlig den eneste vej, og derfor er det min opfordring, at de bliver nødt til at sætte sig til forhandlingsbordet, uanset hvad der sker i gaderne. Man er

næsten nødt til parallelt hermed at sætte forhandlinger i gang, og der foregår jo også kontakter underhånden. Det er også det, vi vil fremhjelpe med Louisianaprocesen, som jeg er glad for støtten til.

Vi kender jo alle sammen slutmålet. Vi ved jo alle sammen godt, hvordan det skal ende, hvis det skal ende nogenlunde fornuftigt, og sådan ender det formentlig også en skønne dag: med et selvstændigt, demokratisk Palæstina og et Israel, der er garanteret dets sikkerhed, og hvor den arabiske verden er med til at garantere sikkerheden. Det *må* ende med de to stater. Vi ved det alle sammen, men det sørgelige, det tragiske er, at vi åbenbart skal se mange ganske overflødigde ofre på vejen dertil. Det er deres antal, vi med vores politik skal være med til at begrænse, og derfor er det også meget vigtigt og glædeligt i dag, at Folketingets flertal ser ud til at stå bag en vedtagelse, der netop i meget høj grad svarer til den udtalelse, stats- og udenrigsministrene kom med i Laeken i december måned, og som var en styrkelse af den afbalancerede mellemøstenpolitik.

Når vi skal stå i spidsen for EU fra den 1. juli, er det meget vigtigt, at det danske Folketing meget bredt har stillet sig bag den danske og nu også den europæiske mellemøstenpolitik, så jeg takker for tilslutningen.

Første næstformand (Svend Auken):

Så går vi til anden runde, og den første, der har bedt om ordet, er ordføreren vedrørende forespørgsel nr. F 3, hr. Jann Sjørnsen.

Jann Sjørnsen (KRF):

Jeg vil gerne sige tak til udenrigsministeren for besvarelsen her i anden omgang, lige så vel som jeg gerne vil sige tak til ordførerne, der har deltaget i debatten om situationen i Mellemøsten. Jeg synes faktisk, vi på mange måder har haft en god debat, som har afspejlet et fælles ønske i Folketinget om, at parterne kan blive bragt til forhandlingsbordet med henblik på, at der skabes en varig fred i Mellemøsten. Hvilke midler, der skal til, og skyldspørgsmålet hos konfliktens parter ser man lidt forskelligt på, men der er ingen tvivl om, at ønsket fra alle Folketingets partier er, at vi en dag må se en fred i Mellemøsten, så alle parter kan leve i fredelig sameksistens.

Kl. 15.05

Jeg er også glad for, at debatten i dag afspejler et flertal, som ønsker en afbalanceret mellemøstenpolitik. Jeg mener også, det afspejler sig i

flere af de forslag til vedtagelse, der er fremsat, selvfølgelig i det forslag, som Kristeligt Folkeparti selv har fremsat, men også i det forslag, som er fremsat af partier, der repræsenterer et flertal i Folketinget. Det ville også være mærkeligt andet, for forslagene er jo stort set identiske, bortset fra den sidste pind om at videreføre og revurdere den danske overgangsbistand til det palæstinensiske selvstyre. Her er der en kvalificeret uenighed i Folketinget mellem på den ene side Venstre, De Konservative, Dansk Folkeparti og Kristeligt Folkeparti og på den anden side Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre m.fl., og så kan man jo beslutte, om man vil have, det skal afspejle sig i en vedtagelse eller ej.

I Kristeligt Folkeparti synes vi, det er vigtigt, fordi vi faktisk ikke mener, at overgangsbistand, i modsætning til ulands- og miljøbistand, alene er et spørgsmål, som skal afklares i forbindelse med de årlige finanslovforhandlinger. Vi ser ikke mindst sådan noget som overgangsbistand som et udenrigspolitisk instrument, og derfor synes vi også, det er rimeligt, at det afspejler sig i en udtalelse, der vedrører Danmarks position over for mellemøstenkonflikten.

Da to af forslagene til vedtagelse stort set er identiske, vil jeg dog godt sige, at da vores eget forslag ikke kommer til afstemning først, selv om det så sådan ud på et tidspunkt, vil vi stemme for det forslag til vedtagelse, som er fremsat på en række partiers vegne af hr. Troels Lund Poulsen. Det ville være mærkeligt andet med det indhold, det har i sammenligning med vort eget forslag. Men jeg vil også sige i den sammenhæng, at når flere partier – for mig at se alene af den grund, at de ikke er enige med os om overgangsbistanden – vælger at skyde sagen til hjørnespark og tage den op i forbindelse med finanslovforhandlingerne, synes vi faktisk, det er at springe over, hvor gærdet er lavest og netop ikke give Danmarks bistand den placering, den bør have i den samlede udenrigspolitik, også i vores udenrigspolitik over for Mellemøsten.

Så vil jeg godt sige lidt om den diskussion, der har udspundet sig om udviklingen i EU's holdning til mellemøstenkonflikten. Tidligere i debatten havde jeg en ordveksling med hr. Mogens Lykkesøft herom, og vi har jo ikke helt det samme syn på det spørgsmål. Jeg vil blot sige, at jeg synes, det er interessant, at den palæstinensiske skyggeudenrigsminister, Nabil Shaath, efter Laekentopmødet, hvor han havde lejlighed til at diskutere situationen i Mellemøsten med alle EU's udenrigsministre, udtalte til bladet Le

Nouvel Observateur, at støtten fra EU bestemt havde været mere generøs end den, han mødte på sit møde med udenrigsministrene forud for den erklæring, der blev vedtaget i Laeken.

Jeg mener, det mere end indikerer, at der er sket et skifte i EU's politik. Det kan have udviklet sig over tid, men der er sket et skifte til det bedre, og derfor ser jeg også frem til, at Danmark med statsministeren og udenrigsministeren i spidsen udnytter de muligheder, som det danske EU-formandskab vil give Danmark i andet halvår af 2002, ikke mindst mulighederne for at bringe parterne til forhandlingsbordet igen med henblik på at opnå fred i Mellemøsten.

Tak til ordførerne og til ministeren for debatten.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Keld Albrechtsen som ordfører vedrørende forespørgsel nr. F 9.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne sige tak for debatten og også tak til ministeren for besvarelsen. Ministeren anerkender, at man ikke på én gang kan kræve af Arafat, at han skal arrestere mistænkte, og samtidig sætte ham i husarrest, så han ikke kan håndhæve politimyndigheden inden for selvstyreområderne.

Der har været væsentlige og fornuftige nuancer i denne debat, men vi må jo konstatere, at regeringen pendulerer mellem hr. Lykketoft og hr. Skaarup. Regeringens mellemøstenpolitik er og har, siden regeringen trådte til, været en slingrekurs. Man har vaklet mellem hr. Skaarup og hr. Lykketoft næsten fra dag til dag, og i går tydede meget på, at hr. Skaarup var ved at få trukket ministeren og hr. Sjursen over til sig, bl.a. med hr. Sjursens angreb på dansk bistandspolitik i området. Men heldigvis har debatten her vist, at dansk bistandspolitik i denne sag i hvert fald ikke i første omgang bliver offer for regeringens almindelige negative syn på ulandsbistand, og det synes jeg faktisk er det positive i debatten.

Kl. 15.10

Det negative er så det forslag, som bliver vedtaget. Grunden til, at SF og Enhedslisten undlader at stemme til det forslag, som regeringspartierne sammen med hr. Lykketoft og andre har fremsat og om kort tid ender med at blive vedtaget, er, at presset på Israel ikke er stærkt nok. Det er derfor, SF og Enhedslisten har fremsat et andet, som vi selv synes er meget mere præcist

og målrettet. Det indeholder det pres på Israel, som er den eneste vej frem, hvis man skal undgå, at voldsspiralen og ødelæggelserne går over i en situation, som kan blive et helt årtis mæredrid med stadig eskalation af vold og ødelæggelse.

Der er ikke lang tid tilbage, hvis man seriøst ønsker at genskabe fredsprocessen. Vi vil fortsætte vores pres på regeringen for at gå i den retning, også når udenrigsministeren skal overtage ledelsen i EU's Udenrigsministerråd med henblik på at forsøge at få EU til at optræde mere aktivt. Jeg er glad for ministerens oplysning om, at han på ministermødet på mandag vil medvirke til at få sat et regnestykke op over, hvor meget Israel skylder de lande, som har ydet midler til bistandsprojekter, med henblik på at få en erstatning fra Israel for det, Israel har ødelagt. Jeg er glad for, at ministeren gav det signal.

Første næstformand (Svend Auken):

Der skal være mere ro i salen!

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Tidligere i debatten beskyldte hr. Keld Albrechtsen mig for at fifle med den danske udviklingsbistand ved at kræve en revurdering, når det gælder bistand til det palæstinensiske selvstyre, og nu siger hr. Keld Albrechtsen igen, at jeg har leveret et angreb på ulandsbistanden.

Jeg vil bare sige, at Kristeligt Folkeparti har ikke leveret et angreb på udviklingsbistanden og har ikke fiflet med udviklingsbistanden, når vi kræver en revurdering. Vi har i lang tid fastholdt, at den danske bistand til selvstyreområdet skulle revurderes, og at man specielt skulle droppe polititræningsarrangementet og støtten til domstolene, uanset at de programmer ikke har kunnet gennemføres.

Vi ser dansk bistand som et udenrigspolitisk instrument, og vi har ikke villet kappe støtten til det palæstinensiske selvstyre generelt. Vi mener faktisk, det er vigtigt at støtte de fattige palæstinensere og være med til at tilvejebringe nye infrastrukturer i områderne, men ud over at vi stiller krav om at fastholde den danske udviklingsbistand, har vi også det syn, at der skal være kvalitet i bistanden, og der skal også være konsekvens, når vi oplever misbrug. Det er såmænd blot det, jeg har givet udtryk for her i dag.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne takke hr. Sjørnsen, fordi hr. Sjørnsen nu helt åbenlyst demonstrerer, at han har behov for at forklare sig omhyggeligt i denne sag.

Kristeligt Folkeparti har jo – og det anerkender vi fra Enhedslistens side – en positiv holdning til ulandsbistanden i al almindelighed, og derfor har det været overraskende for os at se hr. Sjørnsens manøvreringer i spørgsmålet om bistand til det palæstinensiske selvstyre. Men jeg kan forstå på hr. Sjørnsen, at han nu er på vej op på sporet igen, og hvis det er tilfældet, hilser vi det velkommen i Enhedslisten, for vi vil gerne have et samarbejde med Kristeligt Folkeparti om netop ulandsbistanden, fordi vi generelt er enige. Men netop så meget mere bemærkelsesværdigt har det jo været, at hr. Jann Sjørnsen indtog dette mærkelige særstandpunkt i denne sag.

Kl. 15.15

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Uden at jeg håber, at formanden vil tage det fortrydeligt op, må jeg næsten sige, at der findes et ordsprog, der hedder: »Hellere lille og vågen end stor og ...« – noget andet.

Hr. Keld Albrechtsen, som er dybt overrasket over de synspunkter, som jeg har fremført i dag omkring overgangsbistanden, burde altså ikke være så overrasket endda. Det har været fremført i langt over et år fra Kristeligt Folkepartis side.

Derfor må jeg bare konstatere, at når hr. Keld Albrechtsen i dag er overrasket, så er det, fordi han lige pludselig er vågnet op til dåd og rent faktisk har hørt, hvad det er, Kristeligt Folkeparti har sagt i overordentlig lang tid. Det er ikke noget nyt synspunkt.

Hr. Keld Albrechtsen burde så i givet fald være overrasket med meget stor tilbagevirkende kraft, men det lader sig jo nok ikke gøre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 8 af Troels Lund Poulsen (V), Mogens Lykketoft (S), Peter Skaarup (DF), Gitte Seeberg (KF) og Niels Helveg Petersen (RV) (se ovenfor) vedtoges med 95 stemmer (V, S, DF, KF, RV og KRF); 10 (SF og EL) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 6 af Jann Sjørnsen (KRF).

Forslag til vedtagelse nr. V 7 af Keld Albrechtsen (EL) og Holger K. Nielsen (SF).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 36:

Forslag til lov om ændring af lov om inspektioner, erklæringsafgivelse og kontrol i medfør af De Forenede Nationers konvention om forbud mod kemiske våben.

Af udenrigsministeren (Per Stig Møller).
(Fremsat 13/12 01).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Første næstformand (Svend Auken):

Det ville være godt, hvis ordføreren fik mulighed for at komme igennem salen.

Troels Lund Poulsen (V):

På vegne af Venstre kan jeg sige, at vi lægger op til, at vi stemmer for L 36. Vi har ingen bemærkninger til lovforslaget, og det er den eneste kommentar, vi har.

Nicolai Wammen (S):

For Socialdemokratiet er det uhyre vigtigt, at Danmark går forrest, når det gælder om at påtage sig et globalt ansvar i forhold til at forebygge krig, nød og konflikter. Det gælder eksempelvis i forhold til en dansk frontposition med hensyn til udviklingsbistand, miljøstøtte og nedrustning.

I forhold til udviklingsbistanden og miljøstøtten har regeringen desværre sendt nogle signaler, som går i den helt forkerte retning. Det beklager vi dybt, og det vil efter Socialdemokratiets opfattelse skade Danmarks muligheder for at påvirke den internationale dagsorden.

Også set i dette lys er det vigtigt, at vi i Danmark holder fast ved en stærk dansk indsats i forhold til at sikre en verden, hvor faren for brug af masseødelæggelsesvåben bliver så lille som